

SVĚTLO

TÝDENÍK MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ

11. ČÍSLO

3,- Kč

14. LISTOPAD 1993

SVOBODA A DEMOKRACIE

40 let totality spojené s potlačováním lidské osobnosti nás naučilo vážit si svobody. Chápali jsme ji jako jednu z nejcennějších hodnot a byli jsme odhodláni nenechat se už nikdy o ni připravít. Proto získali největší podporu ti naši politikové, kteří se hlásili k liberalismu a k ničím neomezovanému tržnímu hospodářství. Vyvolali důvěru, že právě liberalismus chápaný jako prosazování plné svobody každého jednotlivce otevře ve spojení s volným působením trhu nejrychleji cestu ke svobodné a prosperující společnosti, po které všichni tolik toužili.

I když po 4 letech se na této cestě kupí stále větší a složitější problémy, jsou chápány stále jako nutný přechodný stav a se zlou by se potázel každý, o kom by se zdálo, že chce získané svobody vzít nebo omezit.

Jak už to bývá, lze takové postoje snadno využít či zneužít i k nespravedlivým nařčením či k hledání nepřitele svobody tam, kde vůbec není.

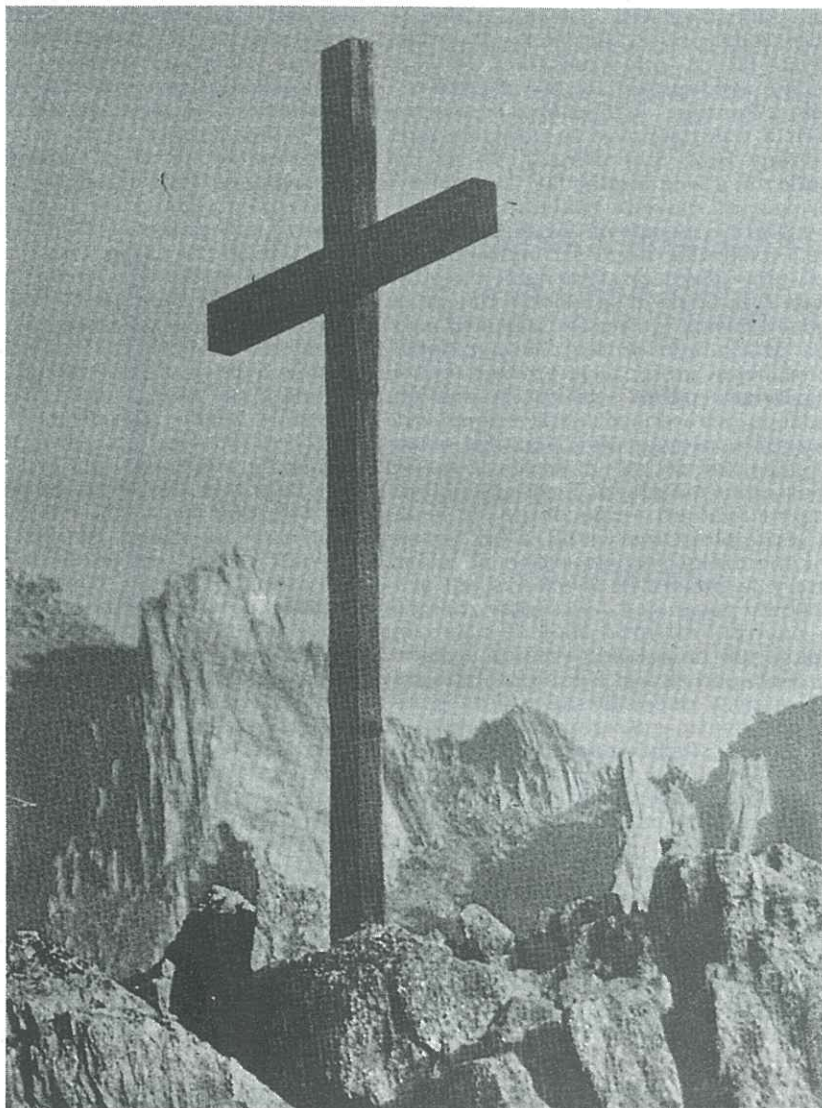
Platí to i o postojích ke katolické církvi, která začíná být mnohdy označována také jako určitě nebezpečí pro svobodu člověka.

Odmítá přece dovolit, aby si jedinec dělal co chce, bez ohledu na ostatní a bez ohledu na Boha. Tím zdánlivě ohrožuje člověka v jeho absolutní svobodě. Lapidárně vyjádřil tento postoj jeden komentátor v ranní rozhlasové relaci letos 15. června, když řekl: "Všechna náboženství na světě vyžadují oddanost a poslušnost, a to my dnes po 40 letech totality těžko snášíme. Proto klesá podíl věřících". Potud citát.

Jsme u prvního paradoxu. Táž církev, která byla jedním z mála praporečnicků svobody za komunistického režimu, je dnes obviňována z toho, že svobodě nepřeje.

Jestliže se veřejnost navíc dovídá, že církev hlásá jakési sociální učení, nutně v důsledku nedostatečné informovanosti zaměňuje pojmy "sociální" a "socialismus" a dospívá k závěru, že církev usiluje o jakýsi návrat k socialismu. Jsme u druhého paradoxu. Téže církvi, která byla v minulém režimu tolik kritizována z obhajoby soukromého vlastnictví a z kapitalistických tendencí, se dnes předsouvají zase tendence socialistické.

Rozporuplný postoj zaujímají k otázkám svobody a sociálního učení církve i mnozí věřící. Slyšeli nebo četli, že církev odsoudila liberalismus a jsou na rozpacích, jak tedy svou touhu po svobodě sladit s vírou. Slyšeli nebo četli, že církev se zasazuje za sociální spravedlnost a ztotožňují sociální spravedlnost se

(Pokračování na str. 2)

socialismem. Vůbec si nepřipouštějí myšlenku, že socialismus se spravedlností neměl nic společného. Hledají proto způsoby, jak se od sociálního učení distancovat. Vítají články v katolickém tisku, z nichž vyplývá, že otázky svobody a sociálního učení nejsou předmětem víry. Mohou si tedy ponechat své názory i svou víru. To jim stačí.

Druhá informovanější část se snaží vysvětlit, že papežové odsoudili liberalismus minulého století, zatímco současný liberalismus, zejména anglosaský, v rozporu s náboženstvím není.

Jenže současný problém není v tom, zda ten či onen druh liberalismu je více či méně slučitelný s náboženstvím. Problém je v tom, že pojetí svobody, jak je chápáno u nás a dnes, pojetí svobody založené na sobectví, na bezohlednosti, na principu "silnější vyhrává" či na principu "urví co můžeš", je s katolickým pojetím neslučitelné a vždycky neslučitelné zůstane. Je to pojetí, které už Lev XIII. charakterizoval větou, že dle něho je každý člověk zákonem sám sobě a které už v minulém století odsoudil.

Toto pojetí zasahuje naši společnost stále hlouběji a zdá se, že si jeho neblahé důsledky začíná uvědomovat i široká veřejnost. Snad výstižněji než jakékoli teoretické úvahy zachytila současnou atmosféru kresba, kterou jsem viděl v novinách začátkem června. Maminka tam drží za ruku malého skautíka a říká tatínkovi: "Učí se v Junáku lásce, pravdě a věrnosti. Tak nevím, jestli se to hodí do dnešní doby?"

A tak od oslavy svobody docházíme až k bezohlednosti a k právu silnějšího a odtud už nemusí být daleko k nové totalitě.

V čem je chyba těchto pojetí? Proč nám svoboda uniká jinam, než bychom chtěli?

K tomu lze ocitovat velmi pěknou odpověď z knihy Angličana C. S. Lewise "K jádru křesťanství":

"Člověk dostal svobodnou vůli, protože jedině svobodná vůle, třebaže umožňuje zlo, umožňuje i veškerou lásku či dobrotu či radost, která stojí za to. Svět automatů-tvorů, kteří by si počínali jako stroje - by sotva stál za tvoření. Štěstí, které Bůh zamýšlí pro

svá vyšší stvoření, je štěstím bytosti, které jsou s ním i spolu navzájem svobodně a dobrovolně spjaty v extázi lásky a radosti, ve srovnání s níž bledne i ta nejúchvatnější láska mezi mužem a ženou na této zemi. A proto musejí být svobodní." Potud citát.

Tak proti sobě stojí dvě pojetí svobody. Ta první založená na vzpouře proti Bohu, v níž člověk chce být jako Bůh. Ta druhá založená na přání Božím, aby mu byl člověk podobný. Ta první je založena na pýše, ta druhá na lásce. Ta první vede k nenávisti a ničení, ta druhá ke štěstí a životu důstojnému člověka.

Mám za to, že nemusíme jako křesťané přemýšlet, který liberalismus je více či méně slučitelný s náboženstvím, ale můžeme přinést takové pojetí svobody spojené s tolik důležitou solidaritou, jaké právě dnešní svět potřebuje, a že právě tato svoboda spolu s výbušnou silou sociálního učení církve se může stát důležitou součástí evangelizace, po které Svätý Otec ve své encyklice Centesimus annus tak naléhavě volá.

Bedřich Vymětalík

MARIÁNSKÉ STOLETÍ

Encyklika Centesimus annus "se sice ohlížela do minulosti", aby přehodnotila století přinos velké dělnické encykliky Lva XIII., "avšak vcelku je zaměřena především do budoucnosti" (CA 62). A to je i náš úkol. Stále si máme uvědomovat, že provázení Kristem a Pannou Marií, máme soustavně šířit a uskutečňovat to nové, co nám vtělený Boží Syn přinesl. To se má stále víc a více naplňovat. Tím má být prokázána člověku základní služba.

Církev, pověřená Kristem k této péči o člověka, která se naplňuje v sociálním učení, si tuto péči osvojuje také ryze lidským způsobem tím, že se učí od Panny Marie. Sv. Bernard píše, že "Maria má čirou lidskou přirozenost nejen proto, že je prosta jakékoli poskvrny, nýbrž i proto, že má jen lidskou přirozenost". Církev soustavně rozvíjí a provádí své sociální učení nejlépe tím, že "se učí od Marie svému vlastnímu mateřství. Rozjímá o její tajuplné svatosti, napodobuje její lásku a věrně plní Otcovu vůli, a tak poznává mateřský rozměr svého povolání, který je podstatně svázán s její svátostnou povahou." Je-li církev znamením a nástroj vnitřního spojení s Bohem, tak je tím na základě svého mateřství, protože pod vlivem Ducha svatého "rodí" syny a dcery lidské rodiny k novému životu v Kristu. Neboť jako je Maria ve službě milosti, tak zůstává církev ve službě tajemství přijetí dítěte za vlastní prostřednictvím milosti" (Redemptoris mater, 43).

Co je nejvíce příznačné pro mateřství? Především to, že se týká osoby. Rozhoduje o něm vždy jedinečný a neopakovatelný svazek dvou osob: matky s dítětem a dítěte s matkou. Také lze říci, že mateřství v řádu milosti si zachovává období s tím, čím se vyznačuje v řádu přirozenosti svazek matky s dítětem. V tomto světle lépe

pochopíme skutečnost, že v Kristově odkazu na Golgotě bylo nové mateřství jeho Matky osobně určeno v jednotlivém čísle jednomu člověku: Toto je tvůj syn. Bylo však určeno nejen tomuto jednomu člověku, Janovi, nýbrž každému jednomu člověku, neboť Kristus zemřel pro každého člověka.

"Tento dětiný vztah, toto svěření dítěte matce má nejen počátek v Kristu, nýbrž je také na něho zaměřen. Maria nám všem stále opakuje tatož slova, která pronesla v Galilejské Káně: "Udělejte všechno, co vám řekne!" Neboť On, Kristus je "cesta, pravda a život" (Jan 14,6). Jeho Otec dal světu Syna, aby "člověk nezahynul, ale měl věčný život" (Jan 3,16). Nazaretská Panna byla "první svědkyně" této výkupné lásky Boží a také touží navěky a všude zůstat služebnicí této Boží lásky. S touto pevnou vírou a odhodláním se snaží působit na všechny, kdo se jí jako děti svěří do péče. Čím víc tyto děti setrvávají v takovém postoji a rostou v něm, tím blíže je Maria přivádí k "nevystižitelnému Kristovu bohatství" (Ef 3,8). Tím lépe přitom poznávají v celé plnosti důstojnost člověka a poslední smysl jeho povolání. "Kristus plně odhaluje člověka člověku samému" (Gaudium et spes, 22).

Když sledujeme lidskou společnost naší doby, stěží se ubráníme dojmu, že tato doba je poslední. Sám Kristus jasně říká: "Vystoupí mnoho žiporoků a mnoho lidí svedou. A protože se značně rozmůže nepravost, ochladne u mnohých láska" (Mt 24,11-12).

Đábel svádí, pobuřuje, pohoršuje, rozněcuje válku, intrikuje a provokuje společenskou nejistotu a revoluční zmatky. Není to žádné pohádkové strašidlo, nýbrž docela určitá světová velmoc s nadlidskou inteligencí, která se snaží ohrozit plán naší spásy.

Mariánská zjevení v Lurdech, ve

Fatimě a v Medžugorji se stávají znakem Mariánského století, ve kterém učitelský úřad církve potvrdil počáteční a konečnou svatost Panny Marie: Neposkvrněné početí v roce 1854 a Nanebevzetí v roce 1950.

Bez Panny Marie není možné plně pochopit společenské problémy dnešního člověka, ani rozeznat opravdová znamení doby, která nám Bůh poskytuje, a ještě méně je možné nějak pomoci řešit společenské otázky. Je třeba hlouběji rozjímat nad knihou sv. Ludvíka Grigniona z Montfortu, kde tento světec prozíravě píše o tom, jak bude úcta k Panně Marii v posledních dnech pozoruhodně vzrůstat. Uvádí dokonce, že samotný nárůst mariánské úcty je znamením posledních dnů.

Modleme se společně se sv. Kateřinou Sienskou:

*O, Maria, moře klidu,
rozdavatelko míru,
Maria, úrodná země! Ty jsi nový strom,
který přinesl vonný květ - SLOVO,
jediného Božího Syna.
Do tebe, úrodná země, bylo zaseto
SLOVO.*

Ty jsi zároveň země i strom.

*O, Maria, ohnivý voze,
tys přinesla OHĚN skrytý a zahalený
popelům tvého člověčenství.
O, Maria, schránko pokory,
v tobě se uchovává a hoří SVĚTLO
pravé vědy,
kterou jsi, když ses povznášela samá
nad sebe,
okouzliła věčného Otce...*

*Maria, Královno svatého růžence,
oroduj za nás, a dej, aby hlas Tvého
ctitele, Jana Pavla II., byl více slyšen
a vyslyšen.*

P. Tomáš Bahounek OP

MYŠLENKA NA NEDĚLI

Znáť sám sebe, vědět, co ve mně je a co mi chybí, je vlastně základ pro plně lidské žití.

Nikdo z nás na tomto světě není náhodně. S každým Pán Bůh počítá, nikoho nešidí, každého vybavil různými dary. Nám zbývá jen to pochopit a darované rozvinout. Jak? To už musíme sami. Máme přece svobodnou vůli i Boží pomoc.

O tom, že kdo z mála dělá více, i o člověku, které ke své škodě vše "zazdí", se rozepsal sv. Matouš ve 25. kapitole svého evangelia. Tenkrát slyšel od Pána Ježíše zajímavé podobenství o hřivnách a nám je předkládá k přemýšlení. My se v něm setkáváme s pánem, který byl jakýmsi velmožem, snad i zemským panovníkem, a svým úředníkům, kteří se osvědčili jako pilní hospodáři, svěřil po svém návratu vysoké a výnosné funkce. Byla to odměna za to, že vše, co jim bylo dáno, využili, ba dokonce mnohem více rozšířili. Kdežto služebník, který hřivnu zakopal, byl vyhnán ven.

V evangeliu se tedy mluví o hřivnách. A hřivna neboli talent byl zlatý nebo větší stříbrný kotouč. Měl tehdy cenu asi 5000 dnešních německých marek.

Ono slovo hřivna - talent se přeneslo do evropských jazyků a znamená vlohu či nadání. I my v češtině mluvíme o hřivnách, často o těch "zakopaných". To vše totiž má souvislost s podobenstvím.

Každému z nás je dáno něco jiného. Ten má talent na to, jiný zas na ono. Někdo má schopností víc, jiný

zas míň. Podstatné ovšem je, jak s tím co máme, dovedeme v životě naložit. Hlavně nechtějme všechno mít hned. Boží milost působí s časem. V jedné indické bajce je o tom zajímavé poučení.

Hustým lesem šel mudrc. Náhle uslyšel velký pláč. Na kameni seděl otrhaný žebrák a z plna hrdla křičel: "Slituj se, osvícení! Jsem chudák! Už mám jen jednu malou rupii!"

Mudrc se slitoval. Stáhl z prstu prsten. "Tu máš, chlapče. Je to kouzelný prsten. Dotkneš-li se jím železa, stane se z něj zlato. Zítra se tudy budu vracet a prsten si vezmu. Tak s ním do té doby dobře hospodař!"

Nazití se moudrý muž vrací lesem a slyší mnohem bolestnější pláč. Na témže kameni sedí tentýž žebrák a hlasitě běduje.

"Copak, hochu? Snad jsi neztratil můj prsten?"

"Neztratil, neztratil," odsekl žebrák zlostně. "Ale k ničemu mi nebyl! Nejlevnější kus železa, který je tu k máni, je u kováře hřebík za tři rupie. A copak jsem neřikal, že mám jenom jednu? K čemu mi ten slavný prsten byl?"

Mudrc jen obrátil oči k nebi. "Chlapče, chlapče," povzdechl si. "A proč jsi chtěl hned hřebík? Kdyby sis koupil nejmenší pilinku a změnil ji ve zlato, hned máš čím zaplatit hřebík. A za zlatý hřebík bys měl celou kovadlinu. A za zlatou kovadlinu sis mohl koupit i kovárnu. Jsi hlupák, hochu!"

Vzal prsten a odešel. Víckrát už stejným lesem neprošel...

(-j)

PERIKOPY NA 33. NEDĚLI V MEZIDOBÍ:

Ez 34,11-12.15-17
1 Kor 15,20-26a.28
Mt 25,31-46

DALŠÍ BLAHOŠLAVENÍ

Sv. Otec Jan Pavel II. prohlásil za blahoslavené 11 mučedníků z éry španělské občanské války let 1936-39. Jedná se o dva biskupy (Diega Milana a Manuela Olmose) a sedm řeholníků z kongregace Školských bratří.

Všichni byli krutým způsobem umučeni komunisty na území diecéze Almeria v září roku 1936.

PAPEŽ PŘIJÍMÁ SOLŽENICYN

Sv. Otec Jan Pavel II. přijal v soukromé audienci proslulého ruského spisovatele Alexandra Solženicyna, autora známé dokumentární knihy o zločinech komunismu "Souostroví Gulag", který žije od roku 1974 v nedobrovolném exilu v USA.

KNĚŽSKÁ POVOLÁNÍ VĚCÍ FARNOSTÍ

Na nedávné generální audienci věnoval papež Jan Pavel II. pozornost kněžským a řeholním povoláním. Řekl, že modlitba o ně a snaha probudit je mezi mladými lidmi musí být záležitostí celého farního společenství. Vizitkou farností vždycky zůstane, kolik novokněží dá Církvi.

VZPOMÍNKA NA OTCE PIA

U hrobu známého stigmatizovaného kapucína P. Pia Pietrelcina v italském San Giovanni Rotondo se u příležitosti 25. výročí jeho úmrtí shromáždilo více než padesát tisíc lidí, aby se modlilo za co nejrychlejší beatifikaci tohoto mimořádného kněze. Je známo, že P. Pio předpověděl roku 1947 tehdejšímu mladému polskému knězi Karolu Wojtyłovi, že se stane papežem. Podle vyjádření prefekta vatikánské Kongregace pro kanonizaci kardinála A. Feliciho byly už shromážděny všechny nejdůležitější materiály o životě tohoto velkého zpovědníka, stigmatika a vizionáře.

SEBEPOZNÁNÍ

*Poznej sám sebe!
Podívej se do sebe!
Zpytuj svědomí!
Zamysli se nad sebou!*

*Poznej svoje přednosti,
uznej svoje slabosti,
doznej svoje hranice!*

*Sebepoznání vede k pokoře
i k pochopení ostatních lidí.
Sebepoznání a sebeovládání vytváří
zdravé sebevědomí a správné svědomí.*

-nik-

BISKUPOVÉ PROTESTUJÍ

Za "tragický krok zpět" označili američtí katoličtí biskupové ve svém nedávném prohlášení návrh prezidenta Clintona financovat interrupce

z fondů zdravotního pojištění.

Upozorňují, že se jedná o další útok proti nenarozenému životu, který v poslední době sílí.

Dr. Antonín Čala

ZÁKLADY VÍRY

(úryvky)

...
Je jisté, že kolem r. 100 po Kr. byl text evangelií už všeobecně rozšířen v celém tehdejším známém světě. ...

Je však otázka, zda úvodní text nebyl podstatně změněn před těmito lety, tj. před r. 80 - 100 po Kr.? Odpovídáme: Do té doby nemohl být změněn z těchto důvodů:

a) Tehdy ještě žili spisovatelé evangelií. Ti by byli ihned vystoupili proti podstatné změně svých knih.

b) Po smrti evangelistů věrně a svědomitě bděli nad zachováním písemné i ústní tradice jejich nástupci, biskupové. Ti by nebyli připustili žádnou podstatnou změnu evangelií.

c) Nepřátelé křesťanů, gnostici a zejména židé, by byli křesťanům jistojistě předhazovali padělání evangelií. Nic takového se však nestalo.

d) V té době žili ještě svědci, kteří viděli a slyšeli události, o kterých vypravuje evangelium. Není možné, že by stovky a tisíce očitých svědků připustily padělání evangelií.

Z toho všeho je tedy jasné, že text evangelií, který máme nyní, je text původní, pravý a neporušený, text, který četli už nejstarší křesťané ... Nejnovější nálezy papyrusových rukopisů to ještě více potvrdily.

...
I když připustíme, že naše evangelia jsou autentická, je tu další otázka: Jsou evangelia věrohodná? Nepodlehali snad jejich autoři sebeklamu, nebo nebyli oklamáni od jiných? Není snad jejich vyprávění jen zbožné básnění nebo nábožná legenda?

... Matouš a Jan byli očitými svědky událostí, které vyprávějí ve svých evangeliích. Marek naprosto věrně podává katecheze apoštola Pavla. Mimoto měli evangelisté poruce také písemné záznamy o životě Ježíšově. Lukáš výslovně praví, že jich používal, že jich bylo dosti a že jsou spolehlivé (Lk 1,1-3).

A konečně měli evangelisté k dispozici ústní zprávy jednotlivců, např. matky Ježíšovy (sr. Lk 2,19-51, kde je Maria výslovně jmenována jako "nositelka tradice" o Ježíšově dětství) ...

... Spisovatelé evangelií chtěli říci pravdu. Odvolávají se na úřední listiny, anály a jiné historické doklady. ... Vypravují všechno otevřeně a pravdivě, kárají jak hříchy lidu, tak hříchy vládařů, nehledají lidskou přízeň. Jejich zprávy dýší upřímností, nezatajují ani své vlastní chyby. ... Nejen výběr látky, ale i způsob, jak evangelisté pojednávají o této látce, dosvědčují, že chtěli říci pravdu. ...

... Ze všeho je zřejmé, že naše čtyři evangelia jsou nejen pravá a neporušená, ale i věrohodná.

Brož., 212 str., 25,- Kč, imprimatur.

PRAVDA O SVĚTĚ

Otrěsné jsou údaje Amnesty International o porušování lidských práv v roce 1992: ve 161 ze 183 zemí světa jsou porušována základní lidská práva, ve více než sedesáti státech bylo bez obžaloby zatčeno na 30 000 mužů a žen z politických nebo etnických důvodů, nejméně ve 110 zemích byli vězni mučeni, ve 45 zemích byli odpůrci režimu popravováni. Ale i ozbrojené opoziční skupiny v Peru, Angole a Súdánu se uchylují k popravám a mučení. I když v Africe je demokratizační proces na postupu, nabývá porušování lidských práv hrozivých rozměrů. V Angole, Sierra Leone, Súdánu a Zaire zmasakrovaly bezpečnostní služby tisíce bezbranných mužů a žen. V mnoha asijských zemích je na denním pořádku mučení, rozsudky nad vězni svědomí, tresty smrti, záhadná zmizení (Filipíny, Sri Lanka, Indonézie a j.).

V Číně bylo odsouzeno na smrt 2 000 lidí, na Blízkém východě je obzvláště politováníhodná situace v Iráku a v Iránu. V Latinské Americe prarýřovala Al vraždění dětí na ulicích (kvůli transplantaci orgánů) a odpůrců režimu bezpečnostními složkami a eskadrami smrti v Brazílii, Kolumbii, Peru a Guatemale, v Evropě masakry na obyvatelstvo Bosny, oběti občanské války v bývalém Sovětském Svazu, mučení v Turecku, teror ve Španělsku a Severním Irsku, odmítavou politikou západní Evropy vůči utečencům.

Prvořadým úkolem světového společenství však zůstává odstranění

hladu a chudoby, protože ty jsou největší hanbou lidské společnosti v dnešním světě nadbytku. Hlad ničí nejen lidský život, ale i fungující hospodářské a sociální struktury a je hlavní příčinou nenapravitelných škod na životním prostředí. Finanční prostředky na odstranění hladu by zároveň byly nejlepší investicí do zlepšení životního prostředí a nejučinnějším prostředkem k omezení růstu světové populace. Růst obyvatel se zastaví tam, kde se zastaví hlad (jak se ukázalo v Indii). Odstranění hladu je sice akutní problém, ale je to zároveň dvousečný meč. V rámci dnešních struktur by mohl rozvrátit trhy v postižených oblastech a ještě víc upevnit závislost. Hrozí rovněž vyvolání mentality "zaopatřovacího státu". Proto musí každý podpůrný program být spojen s produktivní činností, kterou musí určovat místní úřady a nikoliv Mezinárodní měnový fond nebo státní úřady.

Dnešní svět má ke svobodě a k sociální spravedlnosti velmi daleko. Naše společnost teprve skutečnou svobodu hledá. Pojem sociální spravedlnosti je relativní. V rozvojovém světě je vrcholem sociální spravedlnosti plný žaludek, v postkomunistických státech životní minimum a v kapitalistických státech cesta kolem světa z podpory v nezaměstnanosti. Tato relativita (a realita) nás však nesmí depřimovat, ale spíše povzbuzovat ke skromnosti a solidaritě s ještě chudšími než jsme my sami.

Ing. Cyril Martinek

V DŮVĚŘE V TEBE

*V Tvé blízkosti Pane
roztává ledovec srdce,
a teplé prameny naplňují duši.
Sytíš mne vzácnou pšenicí a přeměňuješ mne,
pracuješ na mně jako zručný řemeslník
a ztvárňuješ mne, zušlechťuješ,
cítím to blahodárné teplo
vycházející z Tvého srdce,
kterým jsi spasil lidstvo a svět.*

*Chci být trpělivým a stále naplněn Tebou
napojen paprsky Tvé lásky na Tvé srdce.
Usměřuj mne a ved mne k sobě,
pomoz mi, kdybych se chtěl vzpírat,
Rozum mi říká Běž a já chci jít,
dábel je neúnavný,
všemi prostředky vládne jen,
aby mne srazil do prachu země.
Nechci, Pane, nechci
podlehnout tomu, který znamená smrt.
Má duše touží po Tobě.
Poznal jsem, že jedině v Tobě se stává
člověk člověkem,
Plným a hodnotným, jen v Tobě nachází
smysl své pouti.
Buď stále blízko Pane a pomáhej mi.*

JEŽÍŠI, MILOSRDENSTVÍ

P. Petr Dokládál

Podstatný krok v mariologii, jež není myslitelná bez přispění Ducha svatého, učinil sám papež Pavel VI., který svou apoštolskou exhortací O mariánské úctě z 2. února 1974 doplnil koncilní věroučnou konstituci O církvi v její poslední osmé kapitole o názvu blahoslavená Panna Maria, Matka Boží, v tajemství Krista a církve. Na rozdíl od příslušného protestantismu, který "dokládá" (citují Biblický slovník edice Kalich, Praha 1956, str. 402), že "kultus mariánský je příznačnou složkou katolické zbožnosti" a že "všecko to jest plod legend bez biblického podkladu", dokládá na základě Písma i tradice (Otců), že mariánská úcta (v protestantismu převládá názor kalvínský, který odmítá jakékoli uctívání) nemůže zůstat stranou úsilí o křesťanský život; a že křesťanská zbožnost dnes vyžaduje, aby ve všech formách kultu byly přítomny biblické prvky a myšlenky. Stránky Písma odhalují podivuhodný záměr Boží o spáse lidí, všude jsou plny tajemství o Spasiteli a obsahují od Geneze až po Apokalypsu zřetelné známky o té, která byla Spasitelovou matkou a společnicí.

Nechtěli bychom však - pokračuje Pavel VI. - aby se tento biblický duch omezoval na pouhé, byť vědecky přesné citování textů a symbolů Písma sv.: obsahuje totiž daleko víc. Vyžaduje, aby slova a myšlenky Písma svatého byly převedeny do modlitebních a zpěvních textů; a vyžaduje především, aby mariánský kult byl tak proniknut velkými tématy křesťanského poslání, aby křesťané při uctívání Sídla Moudrosti byli ozařováni světlem božského Slova a vedeni k životu podle zásad vtělené Moudrosti (čl.30).

Kdo se zahloubá do dějin křesťanského kultu, snadno zjistí, že nejvýznamnější a nejnádhernější hlasy zbožnosti o Panně Marii se rozeznaly jak na Východě tak na Západě v liturgii, nebo byly do liturgie včleněny... Dnešní církev čerpá důvody, náměty a podněty k prohloubení úcty Panny Marie z nevyčerpatelného pramene tradice, jejíž životodárnost vyvěrá z nepomíjející přítomnosti Ducha svatého a z nepřetržitého poslouchání Božího slova. A liturgie, schválená a podporovaná učitelským úřadem církve, je vznešeným svědectvím a neochvějným dokladem živé tradice" (čl.13).

Odhlédneme-li od tzv. protoevangelia na začátku Geneze 3,15 až po tajemnou Ženu oděnou sluncem poslední knihy bible - Zj 12,1n, která se dnes po celém světě zjevuje, dáme za pravdu nejen Pavlu VI., ale také sv. Petru či proroku Joelovi: ("Vaši starci dostanou ve snu zjevení, vaši mladíci budou mít vidění" - Sk 2,17n), ovšem i Ludvíku Maria Grignonovi. My totiž v těchto předpověděných posledních dobách žijeme; sloupy dýmu (atomové hříby) jsme viděli, a o zjeveních Panny Marie slyšíme takřka denně. Žijeme však v naději, že každý, kdo vyzývá jméno Boží, bude zachráněn (Sk 2,21). A toto vyzvání se děje modlitbou růžence, ke které nás vybízí Matka Boží Panna Maria - ať se to komu líbí nebo nelíbí. Jestliže totiž touto modlitbou (takto projevem mariánské úcty) někoho zraním, ne-li dokonce pohorším, pak to může být jen ďábel, který se s mariánskou úctou nesnáší, ani snést nemůže. Protože ona je určena Bohem mezi všemi vyvolenými - minulými i budoucími jako matka nové-

ho pokolení, totiž těch, kteří se rodí "ne z krve, ani ze žádosti těla, ani ze žádosti muže" (Jan 1,13), ale z Boha. Skrze Ducha svatého přivedla na svět Krista, s Kristem pak obec Boží, neboli církev.

Maria - Hvězda naší naděje a spásy - se k nám dnes přibližuje daleko víc než jindy. V moři nevěry je zvěstovatelkou druhého příchodu Ježíše Krista, ano i druhých Letnic církve. J.K.

MAJETEK VRÁCEN CÍRKVI

Slovenský parlament rozhodl většinou 76 hlasů o návratu majetku katolické církvi a všem náboženským společenstvím, jimž byl zabrán po 1. květnu roku 1945. Zároveň odsouhlasil, aby majetek židovských komunit, zabraný po roce 1938, byl vrácen taktéž a to beze zbytku. Proti hlasovalo pouze 20 bývalých komunistů ze Strany demokratické levice.

TREST SMRTI ZA VÍRU

Podle zprávy mezinárodní organizace na pomoc vězňům svědomí Amnesty International je v Saudské Arabii v současné době nejméně 300 lidí ve vězení jen proto, poněvadž přestoupili z islámu na křesťanství. Podle platného zákona jim hrozí trest smrti.

HŘBITOVÉ, ZAHRADO ZELENÁ

Bílili jsme opravený farní kostel. Odložil jsem štetku, posadil se na fošnu a chvíli odpočíval. Byl horký červencový den. Ve výšce dvánácti metrů mě nikdo neviděl, zato já jsem jako z rozhledny mohl pozorovat krajinu a hřbitov pod sebou. Právě šel mladý muž s kytičkou a zamířil do tichého koutku hřbitova, kde jsou uloženy urny. Nejdřív z tašky vyndal vázu, šel ke kohoutku pro vodu, kytičku strčil do té sklenice a postavil ji na náhrobek. Slunce pražilo. Shodil sáko, z tašky vytáhl srp a obžinal hrob. Trávu shrabal prsty a hodil za hřbitovní plot. Pak zalovil v kapse sáka, vytáhl krabičku cigaret, zapálil si, stál v zamyšlení nad urnou a popel odklepával tam, kde pod kamenem byl uložen popel jeho příbuzného. Potom se posadil na vyhrátý kámen a spokojeně

vykuřoval na počest nebožtíka.

Asi o hodinu později, když jsem sestupoval z horního patra do nižšího, zaujala mě skupinka nově příchodících návštěvníků. Byl tam starší pán, asi dědeček, jeho syn a asi jeho dvě dcery. Slečinky byly v letních šatečkách a vyjímaly se tam jako párek pestrobarevných motýlů. Děda vytáhl z brašny nářadí a je třeba říct ke cti těch děvčat, že se hned chopily motýček a pustily se do okopávání a pleť hrobu. Bylo před polednem a slunce žhnulo. Slečny ustaly v práci, shodily letní šatičky a pokračovaly v plavkách. Na hřbitově to působilo exoticky. Čekal jsem, že se nakřemují a lehnou si do trávy vedle babičky v hrobě, aby se opalovaly.

Děvčatům jsem to ani neměl za zlé. Ve státě, kde se na běžícím pásu odpravují nenarozené děti a

spalují se pod kotlem ústředního topení, ve státě, kde ateistická ideologie degradovala člověka na lepší dobytek a určila mu životní okruh pouze od narození po ten hrob a dál ani krok, tak co bys ty zbytku člověka v popelnici nebo v hrobě nechtěl ještě za ceremonie?

Do divadla, na ples nebo vůbec do společnosti se obléká občan podle zavedených předpisů. Na hřbitov, kde tlejí lidské pozůstatky, může jít s cigaretou nebo jako na koupaliště. Již v pravěku měli v úctě urnové háje a pohřebiště. Materialismus zbavil člověka studu a etika je vepsí. Naštěstí nás věřící křesťany čeká blažený domov v nebi a houby nám na tom záleží, jak se budou lidé chovat u našeho hrobu.

Jaroslav Olšava

JAS PRAVDY

Poslední encyklika Splendor veritatis (Jas pravdy) jistě nebude mít mnoho sympatií sdělovacích prostředků. Ani těch filosofů, kteří hájí myšlenku, že dospělý člověk musí sám rozhodnout, co považuje za morální a co za nemorální. Někteří si už totiž přispíšili a označili encykliku za pozůstatek středověku. Je nemožné, abychom se teď zabývali všemi 120 odstavci, z části velmi obsáhlými. Musíme se k nim jistě ještě často vracet. Na tři vynikající myšlenky bychom však měli ještě dnes upozornit.

Pod bodem 26 připomíná nejvyšší Pastýř katolické církve, že víra a jednání se od sebe nedají oddělit. První křesťané nerozšířili evangelium přízpůsobením se tehdejšímu světu, nýbrž svým alternativním mravním chováním, inspirovaným evangeliem. Jednotu církve dnes narušuje ten, kdo věří, že pravdy víry lze oddělit od mravních závazků. Toto vysvětlení, vlastně jen připomínka, bylo navýsost časové. Ne málo teologů způsobilo právě v této otázce velké zmatky. Přitom Jan Pavel II. důrazně podtrhuje, že při odmítnutí každé nemorálnosti zůstává hlavním motivem jednání - zcela v Ježíšově smyslu - milosrdenství vůči chybujícím. Bůh nepřišel, aby soudil, ale aby zachránil.

Naprostou jasně poukazuje papež na to, že při nové evangelizaci bude rozhodující - jako vždy - žitá svatost. Ve svatosti vyzařuje krása pravdy a osvobozující síla Boží lásky. *"Proto církev ve své moudré morální pedagogice vždycky vybízela věřící, aby ve svatých mužích a ženách a především v Panně a Bohorodičce Marii, která je plná milosti a zcela svatá, hledali a nalézali vzor, sílu a radost, aby vedli život podle Božích přikázání a podle evangelního osmera blahoslavenství."*

Papež tedy příkládá Marii hlavní roli v nové evangelizaci, považuje ji za existenciální podnět v pokusu přiblížit evangelium světu zítřka. Je "člověkem podle Božích snů", kterého je třeba ukázat světu, plně uskutečněný obraz člověka podle Božích představ.

Ve čtyřech obsáhlých odstavcích (91, 92, 93, 94) přichází papež k otázce mučednictví. Křesťanský postoj víry a života měl by vyvrcholit v připravenosti dosvědčit to, co prožíváme, až do nejzazších důsledků, to znamená "usque ad sanguinem", až ke svědectví krve.

Skutečně upadlo v zapomenutí, že v prvotní církvi musel každý křesťan

VZPOMÍNKA NA VĚDCE, OPRAVDOVÉHO KŘEŠŤANA

Před 15 lety dne 15. listopadu 1978 zemřel po dlouhém utrpení vynikající vědecký pracovník ČAV **RNDr. Jiří Mrázek CSc.**, specialista oboru neklasických fyzik a krátkých vln, komentátor přenosů kosmonautiky v naší televizi. S velkým zájmem jsme vždy sledovali jeho komentáře kosmických letů a četli jeho články z oboru radioelektroniky.

Narodil se v Praze před 70 lety (1923) a po vchození střední školy absolvoval matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy. Založil ionosférické oddělení Geofyzikálního ústavu AV, zasloužil se o jeho rozvoj, ale hlavní jeho zálibou byla kosmonautika.

Napsal a s kolektivem vydal knihu "Kde začíná budoucnost". Seriozně se chopil tématu v době, kdy věda hýbe světem, nutí k zamyšlení nejen o tom, kde budoucnost začíná, ale především jaká bude, jakou ji lidstvo samo sobě připraví. Tímto dílem se projevil jako pohotový vědec s neobyčejnou schopností předvídat některé objevy a osvětlovat problémy, které s nimi souvisejí. Každý, kdo s ním hovořil, se cítil obdarován. Bylo v něm cosi lidsky bratrského. Komentáře, články a postřehy, které publikoval, to bylo něco víc, než popularizování vědy. V tom všem se projevil jako vychovatel, s mimořádným darem vyjadřování. O vě-

počítat s tím, že se stane krvavým svědkem, a že tuto mimořádnou poctu mnozí zažili. "Prozradila" je nejčastěji ne jejich víra, nýbrž jejich křesťanský alternativní základní postoj ve všedním životě. Nevyli s vlky, odlišovali se v řeči, v gestech a v jednání od všeobecné nemravnosti svého okolí. Tím podávali svědectví - a podstupovali risko, že budou jako křesťané poznáni.

Obširnost a důraz na mučednictví dokazuje, jak papež považuje za důležité obnovit úctu k mravním normám - jinak by šlo o slabou víru. Může to však být proročskou předtuchou, že brzo ještě může pro křesťany udeřit hodina zkoušky, bolestnější a důležitější než kdykoli předtím.

V závěru encykliky je odstavec, který je věnován opět Marii, vzoru mravního života. Maria - při všem svém mateřském soucitu s hříšníkem a při vši své lásce nemůže ospravedlnit hříchy, protože tím by oběť jejího Syna byla zbavena svého účinku. *"Čiňte, co vám řekne"* (Jan 2,5). Příjemné nauky neučiní člověka šťastným: Jediný kříž a Zmrtvýchvstálý mohou dát lidskému svědomí pokoj a životu záchranu.

cech svého oboru mluvil s přehledem a strhujícím způsobem.

Poslední dny jeho života byly naplněny utrpením a velkými bolestmi. Někdy ani utišující prášky a injekce nepomáhaly. Usilovně rozjímal a modlil se, především růženec i breviář. Františkánská pokora a zbožnost se u něho projevovala už 30 let. Zvlášť ve dnech nemoci se nořil do stále hlubších a vnitřnějších vrstev poznání. V jeho mysli se měnila souměřitelnost hodnot tohoto světa. Velká neznámá, kterou již dávno tušil na dně každého vědeckého poznání, nebyla pro něho nikdy pouhým pojmem nebo fyzikální veličinou, nýbrž Někdo. Došel až tam, kde končí výzkum a musí se uplatnit víra.

V ní rozvíjel myšlenku - jít cestou Ježíšovou, každý den znovu, i s pády, až do konce. Uvědomoval si, že nadechází chvíle, kdy bude všechno odevdávat - co dosáhl v životě a v práci. A přijde Kalvárie, kdy bude mít pocit opuštěnosti. Musí tím vším projít, a pak teprve může nastat zmrtvýchvstání. Náležitá příprava předpokládá rozjímavou cestu. Teprve když zemřel, ukázalo se, jak hluboko byl vrostlý kořeny své osobnosti do srdcí a mysli mnoha přátel a spolupracovníků. Byl vědcem na vysoké úrovni a přitom zůstal obyčejným člověkem, bratrem, se svým hřejivým vztahem ke všem bližním.

Stanislav Zeman

PAMĚTNÍ DESKY

Teprve po listopadu 1989 je možno veřejně ocenit také práci pro církev. Nedávno se této pocty dostalo, u příležitosti jejich jubileí, monsignorům ThDr. F. Cinkovi a ThDr. F. Dvorníkovi. Oběma byly nyní odhaleny pamětní desky v rodných obcích. Profesoru F. Cinkovi ve Stihovicích k nedožitému 105. výročí narození byla umístěna na kapli sv. Andělu strážného a profesorovi F. Dvorníkovi v Chomýži pod Sv. Hostýnem, kde byla deska na rodném domě odhalena za účasti doc. ThDr. V. Tkadlčíka z Olomouce.

Profesor ThDr. F. Dvorník byl významným badatelem v problematice cyrilometodějské a profesorem na pražské Univerzitě Karlově i Harvardské univerzitě v USA. Univerzitní prof. ThDr. F. Cinek vyučoval na teologické fakultě, zabýval se církevní historií a byl také náboženským spisovatelem.

(Pozn. red.: Deník prelata profesora Dr. Františka Cinka "Na okraj čteného a rozjímaného" vydala v letošním roce Matice cyrilometodějská s.r.o. v Olomouci jako svou 114. publikaci. Skutečně vynikající, moudré myšlenky. Brož., 144 stran, 29,- Kč)

AS

KLÍČOVÝ PROBLÉM

Jan Pavel II. poukazuje v 20. odstavci své nové encykliky "Splendor veritatis" (Jas pravdy) na Ježíše jako na jediný výchozí bod veškeré křesťanské morálky - a je příznačné, že při tom připomíná scénu umývání nohou před poslední večeří a Janem zaznamenané doporučení: "Dal jsem vám příklad: Jak jsem já udělal vám, tak máte dělat i vy" (Jan 13,13-14).

Už v prvních slovech úvodu ke své encyklice vzpomíná papež na dědičný hřích, spáchaný na radu satana, který je "lthář a otec veškeré lži" (Jan 8,44). Od tohoto hřichu je člověk neustále pokoušen odvracet svůj zrak od živého a pravého Boha a obracet jej k bůžkům.

Hlavní bůžek však (jehož smrtelnému očarování člověk stále znovu podléhá) je moc, jádro dědičného hřichu. Prarodiče chtěli "být jako Bůh", sami rozhodovat, co je dobré a zlé, sami určovat směrnice svého jednání, autonomně, být nezávislí na Bohu. Chtěli vysoko, zapřít svůj původ, zapřít prameny své existence, použít stvoření, využít, vykořistit. Potom i sebe samy vykořistit.

V tom má svůj původ všechna nemravnost. Satan je skrz naskrz nemravný, protože nechtěl "sloužit". Vysoká mravnost vede přes službu, být k dispozici jeden druhému. Tady nejde o službu pro službu, nýbrž pro službu jako napodobování Boha.

Možná jste slyšeli zbožně myšlenou poznámku, že Bůh si může sám sobě stačit. Ale Bůh je Bůh lásky a k podstatě lásky patří sdělovat se, dávat se, ano, sloužit. Nic to nemůže vyjádřit jasněji, přesvědčivěji a ofřesněji než kříž. Proto se stal pohoršením pro

všechny, protože právě všichni jsou od dědičného hřichu zajatci snažení "uplatnit se", "být někým", i když to jde na úkor druhých, ve velkém či v malém.

Ježíš to vysvětluje velmi plasticky pomocí obrazů z židovského všedního života. Mluví o mužích, kteří si dávají dělat na své šaty široké řemínky a trásně a na hostinách šilhají po čestných místech a v synagogách si činí nárok na místa v předních řadách. Právě být někým, vynášet se nad druhé, pokud možno rozhodovat o druhých, libovolně s nimi nakládat.

Ježíš naproti tomu říká: "Učte se ode mne, já jsem sloužil."

Služba je božského původu. Chce-li svět přivést k Bohu - a k tomu jsme my křesťané povoláni - jde to jen službou. V 18. odstavci svého posledního okružního listu říká papež: Kdo je oduševněný láskou a "nechává se vést Duchem" (Gal 5,16) a chce sloužit druhým...!"

Mnoho věci naznačuje, že přicházíme do doby Ducha svatého. To by znamenalo do doby služby. Ne náhodou se šíří v církvi mariánský duch. Maria žije pro službu. Křesťan si to musí osvojit a zvroucnit, dříve než se odhodlá k nové evangelizaci.

Svět je ovládnán strukturami moci a touhou po moci, od hlavy až k patě, až do posledních záhybů mozku. To však vždycky vedlo k sebezničení. Dnes to platí víc než kdykoliv předtím. Tady se nabízí jako záchranná alternativa evangelium, zhuštěné a ztělesněné v osobě Ježíše Krista, Boha, který se stal člověkem, který nepřišel, aby panoval, nýbrž aby sloužil.

ChM

ZŘÍCENÍ UŽ NEHROZÍ

Už od května probíhají práce na opravě farního kostela sv. Filipa a Jakuba ve Zlíně. Původně se počítalo jen s pořízením nové fasády, popřípadě opravou krovů, dodatečně se však realizovala také vodorovná izolace proti zemní vlhkosti na principu elektroosmózy, obnovily se některé klempířské prvky a vyměnily vadné tašky. Hlavní pozornost široké veřejnosti však upoutala až oprava vychýleného kříže na vrcholu věže.

S jeho narovnáním se původně ani nepočítalo. Jak se však ukázalo, naklonění kříže nebylo jen záležitostí estetickou. Kdyby se kříž znovu pevně neukotvil, mohl se časem samovolně zřítit. Pamětníci tvrdí, že vrcholový kříž byl mírně nakloněn už v r.1968, kdy se věž opatřovala měděnou krytinou a kdy bylo kolem celé věže až po kříž vybudováno lešení. Přesto se tentokrát naklonění kříže nepovažovalo za věc nijak významnou a o jeho narovnání nebo o zjištění příčiny vychýlení se nikdo nepokusil.

Vystoupit nyní na vrchol věže bez lešení bylo ovšem mnohem náročnější. Remeslníci se dostanou vnitřkem věže až do vikýře, který je vzdálen ještě asi pět metrů od vrcholu. Jak dál? - První výstup po měděném plechu od vikýře ke kříži v téměř padesátimetrové výšce nad zemí uskutečnil začátkem září horolezec Karel Matuška. Utahoval po obvodu osmibokého jehlanu věže smyčky, které mu sloužily jako opory pro výstup k vrcholu, kde upevnil lano. 21. září horolezci, pracující pro firmu Knirsch Zlín, upevnili v prostoru mezi vikýřem a vrcholem věže žebřík, po kterém už mohli vystupovat s patřičným jištěním i remeslníci. Ještě téhož dne večer otevřel klempíř pod křížem mosaznou bāň, v níž se očekávaly dobové dokumenty.

Uvnitř bāně však byla nalezena kromě hnízda vos jen zazátkovaná skleněná láhev. Obsahovala pouze několik zažloutlých výtisků novin (Národní listy, Národní noviny a Moravskou orlici) z 29. a 31. srpna 1884, kdy byla věž pokrývána břidlicí a opatřena hromosvodem.

Bāň zakrývala ukotvení kříže. Po jejím otevření se zjistilo, že vrchní část středového trámu krovu věže, do kterého je zhruba dvoumetrový ocelový kříž zasazen, je popraskaná a prohnilá. Křížem bylo možno v dřevě pohybovat. V dalších dnech pracovníci firmy Knirsch vybudovali kolem kříže vrcholové lešení, kříž byl z otvoru ve středovém trámu vyzdvížen a remeslníci mohli poškozený trám zpevnit a připravit pro dolní část kříže nové pevné pouzdro. V něm by měl kříž na vrcholu věže pevně stát po mnoho dalších desetiletí.

-uc-

STAVÍME NOVOU KAPLI

Dnešní Březinu (farnost Křtiny) tvoří dvě bývalé samostatné obce: Březina a Proseč. V Březině vedle dnešního Obecního úřadu stávala zvonice. V roce 1913 byla zbourána. Na návsi v Proseči stávala zvonice starého typu, která byla v roce 1891 obnovena a rozšířena. Při úpravě silnice v roce 1935 byla kaple přestavěna dále od silnice. Uvnitř byl oltář se soškou Panny Marie. V roce 1975 byla zbourána. Zvon byl demontován, očištěn, je uložen na Obecním úřadě. Zvon váží asi 100 kg a byl ulit v roce 1774. Bude umístěn ve vrcholu střechy nové kaple.

V neděli 5. září 1993 za velké účasti byl vložen základní kámen do zdiva nové kaple. (Základní kámen posvětil Sv. Otec Jan Pavel II. 22. dubna 1990 na Velehrad.)

Kaple bude čtvercového půdorysu o straně 16 metrů, věž ve tvaru jehlanu dosáhne výše 15 metrů. Před-

běžný rozpočet činí 3 miliony Kč. Proto vítáme každý dar, každý dle možnosti. Veselého dárce miluje Bůh. Odměnou vám bude radost, že se podílíte na dobrém díle. Na dobrodiní pamatujeme u trůnu Panny Marie Křtinské.

Bude jistě vhodné ozdobit budoucí mariánský stánek obrazem, soškou, reliéfem Panny Marie, Matky církve. Je dána možnost pro naše umělce, aby se tohoto úkolu ujali.

Matko církve, oroduj za nás!

číslo účtu 505 250 - 638

konst. symbol 379

Čs. spořitelna a. s.

678 38 Blansko

2192091-638/0800

v. s. Kaple Březina

Nový katechismus nám připomíná následující myšlenku: *modlitba je společenství života*. Člověk nepřichází na svět sám, ale přichází ve společenství otce, matky, celé rodiny, ba i příbuzných a celého sousedství. Ti všichni se radují z narození dítěte. Šťastný člověk, který vyrůstá v takovém radostném a přejícím společenství lásky, jaké má být v každé rodině. Avšak nejenom narození člověka, nýbrž celý jeho život je poznamenán touhou po příslušnosti k takovému radostnému společenství. Když jsme shromážděni v domě Božím, tak tvoříme společenství lásky k Bohu. Je pravda, že by se člověk mohl pomodlit i sám, a také se modlí, ale je vzájemně povzbuzující a potěšující, když vidíme kolem sebe pěkně upravené, věřící společenství. Radost sdílená je umocněná. A tím víc to platí o radosti, kterou nám přináší novozákonní svět.

Jakou radost prožíval Svätý Otec při návštěvě naší vlasti, a zejména Velehradu. Nejde tu jen o Velehrad ve smyslu zeměpisném, ale o Velehrad jako symbol a jako ideu, jak praví Otec Jiří Maria Veselý, náš velký archeolog. Zde působili sv. Cyril a Metoděj tak, že radostně spojovali Východ se Západem, aby vytvořili veliké společenství křesťanské Evropy. S jakou radostí a nadějí kráčil Jan Pavel II. po moravské půdě, kde je v cyrilometodějském odkazu ukryt klíč k evropskému domu, či spíše k domovu pro všechny národy. V této velehradské naději na společenství života v celé Evropě se modlíme k Bohu. Jedině z této modlitby, ve které se spolu se Svätým Otcem a se sv. Cyrilem a Metodějem skláníme před Bohem, může vzejít domov pro celou Evropu. Nechceme pouhý dům z kamene, jaký by nám mohli zajistit politikové a hospodáři, nýbrž domov.

Již Aristoteles říkal, že člověk je tvor společenský. Touží tedy po společenství s jinými. Kdyby byl někdo uzavřen do samovazby, tak by to byl pro něho největší trest. Je známo, že v celé soustavě vězení patří samoty k těm nejtěžším trestům. Ovšem tento trest, přirozeně velice tvrdě postihující každého jedince jako člověka, se ukázal být neúčinný, když se jednalo o kněze nebo jiné hluboce věřící lidi. Věřící člověk, modlící se člověk prožívá totiž zvláštní společenství života celou Nejsvětější Trojicí. Tady jde o vztahy, které už nejdou vodorovně, jako vztahy mezi lidmi, nýbrž jsou svislé. A tyto vztahy nemůže přerušit žádné pronásledování ve světě, a nemůže je rozdělit žádná zeď ani mříž. Nejde tu jen o společenství daru, ale společenství víry. Nový katechismus připomíná slova Sv. Řehoře Nazíanského: *"Milost Božího království je spojení celé Nejsvětější Trojice s ce-*

lým lidským duchem." To se projevuje tím, že žijeme s vědomím Boží přítomnosti. Jsme *"spojeni s Kristem"* (Řím 6, 11) tak, že *"ani nic vysokého, ani nic hlubokého, a vůbec nic stvořeného nebude nás moci odloučit od Boží lásky, projevené v Kristu Ježíši, našem Pánu"* (Řím 8,39).

Prožíváme společenství nejen v Kristu svátostném, ale s Kristem v církvi. Toto společenství Božího lidu všechno objímá. Katechismus připomíná větu z listu Efezanům: *"Tak budete schopni pochopit celou tu šířku i délku, výšku i hloubku, když poznáte Kristovu lásku přesahující všechno poznání"* (Ef 3,18-19). Za to musíme být vděční. Je to společenství s Bohem skrze Krista v Duchu svätém. Kéž je tato myšlenka pro nás povzbuzující, abychom si modlitby ještě více vážili. To je veliká pomoc, kdykoli nás přepadá nějaký pocit smutku, nejistoty, obav, samoty, a to se snadno může stát i uprostřed rušného každodenního života. Což nejsme svědky toho, jak nás spotřební společnost hledí ze všech stran oklestit pomocí závislosti na věcech tohoto světa, zejména na penězích? Sdělovací prostředky nám dennodenně přinášejí smutné svědectví toho, jak nepřátelsky se staví vůči svátostnému Kristu a jeho sväté církvi ti, kdo

se snaží naprosto ovládnout svět penězi. Každodenně se nám dává najevo, že my křesťané jsme tu snad přebyteční, nežádoucí, že jsme snad jenom zátěž nebo příživníci. Takže důvodů k obavám, nejistotě a smutku se najde dost i po té vytoužené *sametové revoluci*. Jenže křesťanovi pomáhá všechno k dobrému. Jsme tak svým okolím podněcováni k hlubší modlitbě. Pán Bůh zaplať za to, že nás nenechává v nějaké sebeuspokojenosti a pocitu, že bychom snad už byli dokonalí. V modlitbě se sjednocujeme s Bohem, a modlitba rovněž působí ve směru integrace, sjednocení lidí.

Společenství křesťanského života zahrnuje nejen vztah úcty, ale je to něco, co přesahuje meze všeho lidského a všeho stvořeného. V modlitbě rosteme z Boží milosti do nadpřirozeného organismu, ve kterém žádný z nás nepozbývá svou zvláštnost jako jedinec, a přece srůstá s ostatními, aniž by pozbyl svou odlišnost. To je právě to křesťanské společenství. Je to společenství s Kristem a s jeho svätou církvi, která je tělem Kristovým. To je velká útěcha. To je paprsek světla a naděje do těch nejsmutnějších dnů a okamžiků našeho života.

-sk-

JUBILEUM OLOMOUCKÉ LITERÁRNÍ DRUŽINY

Jedním z významných literárních směrů křesťanského zaměření, jež vznikaly v první třetině 20. století, byla Družina literární a umělecká se sídlem v Olomouci. Sdružovala především katolické spisovatele, básníky, překladatele, literární kritiky, historiky, pracovníky různých vědních oborů, výtvarníky, hudební skladatele aj. Tento rozsáhlý záběr přispěl k rozšíření prostoru pro vzájemnou spolupráci. Mezi spisovateli byli autoři různých žánrů, náboženské, odborné i lidové literatury. Počet 20 činných členů při založení společenství postupně narůstal a koncem třicátých let dosáhl 100 členů.

Nejsilnější a určující iniciativa pro založení Družiny vyšla právě před 80 lety (1913) od redaktora Ladislava Zamykala a čelnými osobnostmi byli básník Karel Dostál Lutínov (předsedou v letech 1919-1923) a Emanuel Masák (1924-1948). Aktivně se na činnosti podíleli filozof a pedagog Dominik Pecka, literární historik Vilém Bitnar, dále Oldřich Svozil, Alois Kolisek a kratší dobu i spisovatel a publicista Jaroslav Durych. Z překla-

datelů vynikli Otto František Babler a představitel Katolické moderny Sigismund Ludvík Bouška. Základem spojení uvedených literátů a dalších umělců byl křesťanský světový názor, který prostupoval tvorbu všech uměleckých i literárních směrů.

Hlavním orgánem Družiny se stal literární časopis Archa, který vycházel 37 let (1912-1948) a zanikl v souvislosti násilného rušení náboženských časopisů a organizací. Do Archy horlivě dopisoval spisovatel a básník Českomoravské vysočiny František Bernard Vaněk. Na druhé straně řada literátů z Družiny a Archy byla spolupracovníky Vaňkova homiletického časopisu Kazatelna, který vycházel 40 let. K sepsání dějin české literatury připravoval půdu časopis Archa literární (1918-1922), zábavným obrázkovým měsíčníkem byl Rodinný obzor (1919-1923). Družina vydávala též vlastní knižnici, která měla dobrou úroveň a vkusnou úpravu. Roku 1926 bylo zavedeno vydávání podílových knih pro přispívající členy, jež nalezlo široký ohlas.

Stanislav Zeman

ROZHOVOR S TROUBADOUREM

Středověcí troubadouři zdaleka nebyli jenom potulnými pěvci, jak je o nich v učebnicích dějepisu tradováno. Svým způsobem se stali předchůdci dnešního laického apoštolátu, kazatelů - laiky prostřednictvím hereckého umění, provozovaného buď v chrámech nebo na náměstích. Je mylnou představou, že se věnovali především deklamování milostné poezie a zpěvu milostných písní. Jistěže byli i takoví, prvotní úlohou troubadourů však bylo přiblížit lidu Kristovo evangelium pomocí dramatu.

Dnes, kdy se naše země stává znovu misijním územím jako v raném středověku, vzrůstá naléhavě potřeba také tohoto oslovení lidí. Jméno Miroslava Částka je v tomto ohledu průkopnické. Ve svých šestapadesáti letech dovršil již 25. sezónu Divadla jednoho herce. Má za sebou několik předních scén: činohru Státního divadla v Brně, pražské divadlo E.F. Buriana, poetickou vinárnu Violu a další. S tím souvisí i úctyhodný počet 1700 představení. V jeho repertoáru se střídali takoví autoři jako K. Čapek, A. P. Čechov, K. Poláček, V. Vančura, W. Shakespeare, B. Němcová aj. Náš herec se však stále méně "vměštnává" do role, kterou mu určí někdo jiný. Touha být nejen hercem, nýbrž také dramaturgem a scénaristou je stále silnější. Na přelomu osmdesátých a devadesátých let se obrací k autorům V. Renčovi, Saint-Exupérymu, P. Claudelovi, A. Schweitzerovi a sv. Augustinovi. Objíždí už tři roky kostely a předvádí na způsob troubadourů duchovní dramata. Jde o radikální obrát? Nikoli. Jenom o logický závěr duchovního růstu. Právě o něm jsme si s ním chvíli povídali:

Mistře, jak jde dohromady kombinace věřící člověk a herec zároveň? Co to obnáší?

"Kdybych měl charakterizovat svoji cestu, tak vedla od Divadla jednoho herce k bohoslužbě slova. To je snad její přesné vystižení. Když jsem dělal Renčovu "Popelku nazaretskou", tak mě oslovili dominikáni, zda bych nechtěl být terciářem jejich řádu. Jsem od mládí věřícím katolíkem a po uvedení Popelky v brněnském chrámu sv. Michala, kde působí dominikáni, mi jeden z nich řekl: "To, co děláte, je podstata naší řehole. My jsme kazatelský řád". Jinými slovy tedy šlo o evangelizaci. Vstoupil jsem do řádu terciářů sv. Dominika, což znamenalo moji vnitřní proměnu.

Odešel jsem z divadla a jezdím už třetí rok po vlastech českých, ale i po Slovensku a také Polsku. Nejčastěji zajíždím se svými pořady do obou moravských diecézí, ale ani české diecéze nepřijdou zkrátka. Když se páni faráři o mých pořadech dozví a požádají mne, rád přijedu."

Viděl jsem vaši Popelku nazaretskou, Vyznání sv. Augustina pod titulem "Na konci cesty stojí Bůh",

Claudelovu "Křížovou cestu". Mám dojem, že herec těchto představení nemůže být jenom dobrým hercem, ale nutně musí být i věřícím člověkem. Bez toho se to prostě nedá. Můžete to potvrdit?

"Myslím, že máte pravdu. Postavit se před lidi a předvést Vyznání sv. Augustina, Popelku či Křížovou cestu nejenže nemůže dělat nevěřící člověk, ale ani někdo se slabou vírou. K tomu je opravdu zapotřebí mít silnou víru. Tyto pořady uváděné v kostele zavazují a jejich herec bere na sebe velkou odpovědnost. Lidé ho potom nemohou vidět v něčem jiném, méně důstojném. Kdo se pro něco takového rozhodne, do jisté míry vstoupí do jakési řehole. Musí tomu zůstat věrný a bez víry to skutečně nelze dělat."

Takže cítíte své vystupování jako svého druhu evangelizaci?

"Myslím, že to je přesné. Ale už to nazveme evangelizací nebo misíí, vystihuje to podstatu věci. Já osobně to nazývám bohoslužbou slova. To se mi jeví nejvýstižnějším. Jde skutečně o bohoslužbu uměleckou formou, uměleckým slovem.

A ještě bych si dovolil připojit tuto poznámku. Loňského roku v květnu jsem v arcibiskupském paláci v Praze předváděl Popelku nazaretskou. Byli přítomni zástupci všech diecézí, kteří mají na starosti kulturu. Otec arcibiskup Vlk mi po představení řekl: "Takhle si představuji evangelizaci, prosím vás, dělejte to." Velmi děkuji také za podporu, kterou mi poskytuje Otec biskup Hrdlička, který viděl má představení. Dal informace o nich do Akt kurie a velice mě i jinak podporuje, fandí mi."

Považujete tento "zvěstovatelský náboj", který vaše vystoupení provází, za kritérium vrcholného umění nebo víte ještě o jiných ukazatelích?

"Paul Claudel říká, že největším výrazem poezie je chvála. Myslím si, že ke chvále nerozlučně patří služba. Tu se snažím dělat. To, co lidé slyší od ambonu, to znamená Písmo svaté, jeho myšlenky, se já snažím podat, přiblížit uměleckou formou, tak říkajíc "z druhé strany". Chci tím aspoň trochu ten dar, který mi byl poskytnut, to znamená ovládnutí slova a přednesu, tímto způsobem vrátit Bohu zpět. To je to největší, co mohu udělat, v tom vidím završení své činnosti.

V umění je vždycky jakýsi rozpor mezi otázkou a nedopovězením. To, co já provozuji, je ale v první řadě věcí víry a naděje."

Již dlouhá desetiletí se vedou diskuse, jestli existuje či neexistuje specificky křesťanské umění. I tak katolický autor jako L. Bloy tvrdí, že takové umění neexistuje. Jaký je váš názor?

"Já bych otázku nestavěl takto. Křesťanské či nekřesťanské umění - to nejsou odpovídající výrazy. Myslím si ale, že když umělec je věřícím člověkem, tak na tom díle je to poznat.

Václav Renč, Paul Claudel, Saint-Exupéry, Albert Schweitzer - ve všech jejich dílech cítím, že tito lidé měli víru v Boha. Proto mě tak silně oslovili, že když jejich dílo nějak interpretuji, tak myslím, že posluchači to dává úžasnou sílu pro život. Tedy bych změnil vaši otázku tím způsobem, že bych se ptal, jestli v uměleckém díle je nebo není přítomen Bůh. To je rozhodující a podstatné."

Divadlo je vždycky ošidnou věcí. Může být perfektní, krásné a zanechat dojem vpravdě okouzující. Herec, který hrál hlavní roli byl zde tím prvním a nejdůležitějším. Po shlédnutí Popelky nazaretské, Claudelova oratoria "Napřed je třeba unést kříž" zhudebněného Zdeňkem Pololánikem a Augustinova vyznání v úpravě P. Milana Badala OP má však člověk úplně jiný dojem: tady byl tím prvním a nejdůležitějším Bůh. Jeho přítomnost v díle se stala tím podstatným. Domnívám se, že to je největší umění herce náboženského dramatu - umění docílit toho, aby tam nebyl on hlavní osobou, nýbrž Bůh. Svědčí o tom nejen závěrečný potlesk, ale vroucí zpěv náboženské písně, k níž pan Částek vyzve místo potlesku.

Ve svém repertoáru má také výběr z díla Antoina Saint-Exupéryho "V poušti naděje" a z knihy Vzpomínek Alberta Schweitzera "Jsme zde pro ty druhé".

Jeho pořady už nejsou díky Bohu neznámé. Vystupuje i v televizi v Křesťanském magazínu, kde vysvětluje dětem Bibli.

Své pořady uvádí většinou v kostelích, kde je citlivěji vnímáno mluvené slovo. S kněžími, s jejich vstřícností, všechno stojí a padá. Pan Částek říká, že se u nich setkal s obrovským pochopením. Je však nutno, aby se o možnosti představení vůbec dozvěděli. Velmi by pomohlo, kdyby Otcové biskupové uvedli informace o tom ve svých oběžnicích, aby kněží měli záruku, že se jedná skutečně o seriózní podnik. V řídkých případech někteří duchovní říkají, že jejich věřící jsou tak nízké úrovně, že by např. Popelku nazaretskou nepochopili. Zkušenosti jsou ovšem jiné. Tam, kde mistr Částek vystoupil, i když to bylo na odlehlém venkově, lidé odcházeli vnitřně naplněni. Vždyť Bůh je srozumitelný pro každého, pro učence, intelektuála, rolníka i prostou bačičku.

Miroslav Částek předvádí na uměle vytvořených podiích v kostelích Vyznání sv. Augustina. Nás ale zajímalo jeho osobní vyznání. Rekl: "V závěru hry Václava Renče Cisařův mim zni z úst herce Genesia: Syt proměn toužím být! To plně koresponduje s tím, co neustále připomíná náš Sv. Otec: nejprve být, potom mít." To je krédo herce a kazatele zároveň, troubadoura našich dnů v tom nejlepší slova smyslu. Radomír Malý

Po prvním velkém díle sv. Tomáše Akvinského *"Summa theologická"*, přeloženém a vydaném olomouckými dominikány v letech 1937-1940, se českému čtenáři dostává do rukou druhé velké Tomášovo dílo, **"Summa proti pohanům"**.

Svatý Tomáš začal pracovat na této filozofické Summě v Paříži roku 1258. Dílo, sestávající ze čtyř knih, však vcelku dokončil až za svého prvního italského období (1261-1268). Některé zápisy svědčí, že v roce 1264 byla již *Summa contra gentiles* dokončena.

Základní otázka, kterou se snažili zodpovědět křesťanští, židovští a arabští učenci ve 13. století, zněla: *Jak vyřešit některé rozpory mezi platonským a aristotelským pojetím*. Pro křesťana bylo pohodlné přijmout pojetí platonské a ustrnout na tom, co přinesl pro evropskou kulturu sv. Augustin. Odvážnější se chtěli rozlétnout k novým myšlenkovým obzorům, ale nechtěli se vzdát toho, co zde už bylo dosaženo. Žádný nechtěl obětovat jednu soustavu v zájmu přijetí jiné. Teprve sv. Tomášovi se podařilo vytvořit spojení obou myšlenkových proudů. Přijímá některé aristotelské náhledy, které očišťuje od různých zkreslujících výkladů. Přitom však uchoval i v rámci Aristotelovy filozofie některé náměty platonského původu, aby je prozíravým pohledem svého rozumu osvíceného vírou vzájemně spojil v dokonalejší jednotu. Výsledky jeho činnosti, ale i způsob a postup, jak toho dosahuje, jsou nesmírně poučné i pro dnešní dobu.

Už v minulosti se u nás vyskytovaly pokusy o překlad tohoto díla, většinou se však vyčerpávaly jen při nevelké části první knihy.

Poučen zkušenostmi z pokusů, jakož i studiem řecké filozofie, začal jsem sám uvažovat o překladu. Při hledání spolupracovníků jsem bohužel nenašel velký ohlas, a to ani mezi vlastními Otci a spolubratry. Při dnešním přetížení duchovenstva pastoračními a výchovnými úkoly se tomu nelze příliš divit. Dlužno však přiznat i to, že jsem někdy musel přeslechnout projevy nedůvěry a odrazování, dokonce i od těch, kteří latinu ovládají mnohem lépe než já. Po několika konzultacích s otcem profesorem Stanislavem Krátkým jsem se dal s nadšením do práce. Zpočátku byla úmorně pomalá. Pokud jde o celkovou koncepci, necítil jsem se dost na výši, abych mohl vymyslet nějaké nové názvosloví. Vždyť ani takový velký odborník na dílo sv. Tomáše, jako je prof. Stanislav Sousedík, se, pokud vím, většinou do nového názvosloví

nepouští. Jeho překlad Tomášovy doktorské práce *"De ente et essentia"* se nejednou opírá o známé názvosloví, jaké užívali olomoučtí dominikáni při překladu *Summy theologické*. Často však užívá latinských výrazů, a to zmenšuje okruh čtenářů. Pokud přináší něco nového do českého názvosloví, jako např. "cost" čili bytnost (Praha 1992, kap. 5.80), tedy to působí v češtině obdobně jako někdejší pokusy Otce E. Kadeřávka (např. bytec, údoba, údobný).

Vcelku je tedy překlad *"Summy proti pohanům"*, vydávaný nyní v Matici cyrilometodějské, založen na názvosloví překladu *Summy theologické*, vydaném dominikány v Olomouci. Vydátnou pomocí při překladu zejména první knihy byly fragmenty překladu, o který se před časem pokusili olomoučtí bohoslovci. Názvosloví olomoucké *Summy theologické* však nemohlo být vstřebáno beze zbytku. Např. pro *quantitas* nebylo použito Soukupovo označení *ličnost* (nybrž podle souvislosti *množství, počet, velikost*); pro *libido* nepoužito *choutka* (nybrž *záliba*); pro *individuum* nepoužito *ojedinele*, atd. Rovněž *caelestis* nebylo možno vždy překládat jen jako *nebeský* (kde se jednalo o anděly nebo o Boží věci, bylo na místě *nebeský*, kdežto tam, kde šlo o planety a jiná nepozemská tělesa, bylo užíváno *vesmírný*). *Slovníček méně obvyklých výrazů v Summě proti pohanům* je připojen ve čtvrté knize.

Překlad vychází z římského vydání z roku 1894 z tiskárny Via della Dogana Vecchia 26. s přihlédnutím k novějšímu vydání z roku 1946 Marietti. Pokud jde o citáty z Písma svatého, není přesně známo, z jakého překladu citoval sv. Tomáš. Při srovnávání českých překladů jednotlivých biblických citátů jsou Tomášovým citátům nejbližší překlady Vulgáty, jak je u nás podává u Starozákonních textů J. Hejčl a u Novozákonních textů J. L. Sýkora. Při konečné úpravě biblických překladů však bylo přihlédnuto také k ekumenickému vydání Písma svatého.

Značné potíže však byly při překladu citátů z Aristotelových spisů, protože všechny české překlady od A. Kříže, ke kterým bylo přihlédnuto, jsou silně poznamenány idealistickým pojetím ve smyslu hegelíánského idealismu. To způsobuje, že tyto překlady nejsou dost věrné, ba spíše jsou podobny těm averroistickým výkladům Aristotela, s nimiž se sv. Tomáš potýkal. Mimo jiné je v těchto překladech setřen rozdíl mezi podstatou a případkem, a v některých případech se bytnost směšuje s podstatou. Při

citátech z Platonových spisů se však s úspěchem dalo přihlížet k znameňným překladům F. Novotného.

Při olomouckém vydání *Summy proti pohanům* došlo k malému technickému nedostatku, za který se čtenářům předem omlouváme. Citace byly při překladu zaznamenány do počítače v kurzívě, a to dvojím způsobem: tam, kde se cituje pouze nějaké slovo nebo slovní obrat, byla citace pouze v kurzívě a s připojeným odkazem; kdežto tam, kde se cituje celá věta nebo její velká část, byla citace v kurzívě a ještě v uvozovkách a s připojeným odkazem. Nedopatřením se stalo, že citace nejsou vytištěny v kurzívě, takže vynikají pouze větší celky v uvozovkách.

Před předáním překladu do tiskárny byla provedena několikastrupňová kontrola. Gramatická kontrola byla provedena počítačem pomocí slovníku SOCRATES 1990 - APOLLO. Další kontrolu přeloženého textu ve srovnání s latinským vydáním provedl dr. Zdeněk Zlatuška, profesor latiny z Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, kterému za tuto pomoc rovněž touto cestou srdečně děkuji.

Přesto však není pochyb o tom, že se v překladu vyskytnou některé nedokonalosti. Proto také nese toto vydání *Summy proti pohanům* v záhlaví označení Pracovní vydání. **Je jisté, že kdyby se bývalo počkalo ještě na některé připomínky odborníků, které se dnes při vydání objevují, bylo by vydání *Summy* možná dokonalejší. Stejně je však jisté, že další otálení a vyčkávaní s vydáním by (při zhoršující se životní úrovni v naší vlasti a kulturně nepříznivé hospodářské politice české vlády) způsobily, že by se tato *Summa* už svého vydání do konce století nemusela vůbec dočkat.** Díky Bohu za toto vydání a také patří díky a uznání bratru Josefu Vlčkovi z Maticy cyrilometodějské.

Uvitáme však jakékoli připomínky k překladu, aby mohly být posouzeny a zařazeny do dalšího vydání, zejména budoucího vydání latinsko-českého. Kdyby Pán Bůh dal a našli by se uslechtili sponzoři, snad by se česká kulturní obec dvojjazyčného vydání dočkala.

Proto je třeba se modlit se sv. Kateřinou Sienskou:

*Zhřešil jsem,
Pane, smiluj se nade mnou!
Bože, přijdi nám na pomoc
a svou pomoc neoddluj!*

P. Tomáš Bahounek OP

Josef Fiedler SJ

PANE, JSOU TO POŘÁD SAMÉ MALIČKOSTI

Pane, to co musíme hodinu za hodinou, den po dni, po celý život dělat, to jsou pořád jenom samé maličkosti: Tisíce drobných pohybů ruky v našem zaměstnání. Malé službičky, které prokazujeme svým drahým. Vlídne slovo, které řekneme, když jdeme kolem nějaké staré paní. Odpověď na pozdrav dítěte. Návštěva nemocného. Dopis, v němž vyjádříme známému svou účast na jeho bolesti nebo svou radost z jeho štěstí. To, co děláme a to, co stále stejným způsobem musíme dělat, to jsou pořád jenom takové maličkosti. Nikdy se nenaskytne příležitost k opravdu velikému dílu, nikdy se nedostává času ani sil ke skutečnému činu. Kdysi jsme snili o něčem opravdu velikém, co chceme v životě vykonat. Ale tyto sny vypadají dnes komicky a vyvolávají útrpnost; podobají se vlaštovkám v zimě, které neodletěly včas s ostatními na jih. Zůstávají nám stále jen tyto maličkosti, které vyžadují pokaždé stejnou práci.

A vyžadují práci trpělivou a věrnou. Kdyby bylo v naší každodenní práci alespoň víc změny! Ale každý den musíme dělat pořád stejné maličkosti. Doručovatelka roznáší každý den dopisy, chodí stále stejnou cestou a stále do stejných dveří! Jiný zas po celý den prodává jízdenky, bere peníze a vrací drobné. Každé ráno se vytvoří před jeho pokladnou nová fronta, která skončí teprve večer. Jiný peče chléb a housky, housky a chléb, den po dni stejně. Matky budí každé ráno své děti, chystají jim snidání, pobízejí je, aby nepřišly do školy pozdě, šijí a spravují, uklízejí a vaří - ach, každý den musí trpělivě a s věrností dělat stále stejné věci!

Pane, i to, o čem musíme mlčet, jsou pořád jen samé maličkosti. Nejsou to žádná velká tajemství, která bychom museli zachovat, není to úřední ani vojenské tajemství. Jsou to pořád jen takové maličkosti, o nichž však nesmíme mluvit, nechceme-li někomu udělat bolest.

Pane, pořád se musíme zabývat samými maličkostmi. Někdy se snad také stane, že najednou je všechno jiné - myslím např. na ty, kdo za války naráz přišli o všechno. Ale většina lidí se musí zabývat samými maličkostmi. Dnes se musíme vzdát oblíbené myšlenky a zítra rezignovat na svůj plán, na kterém nám tolik záleželo. Dnes se musíme podrobit jednomu kříži a zítra druhému. Dnes musíme jít cestou, kterou jsme nikdy jít nechtěli, a zítra zakoušet utrpení, na něž jsme nikdy ani nepomysleli. Avšak těmito maličkostmi ztrácíme poněmhu úplně vládu nad svým životem; vedení se nám vymyká z rukou; život se jakoby osamostatňuje - podobně jako automobil, který přestal řídit ovládat. Nebo přesněji řečeno: Prostřednictvím těchto maličkostí, do nichž se musíme vpravovat, Ty, Pane, zatlačuješ naši vůli sice nenápadně a pozvolna, ale jistě do pozadí; i to, čeho se musíme vzdávat, jsou vždy jen samé maličkosti. Stojíme-li na

břehu řeky a hodíme do vody proutek, voda ho vezme a odnese pryč. Chvilku se za proutkem díváme, až nám zmizí z očí. Náhle si uvědomíme: Ten proutek se nám už nikdy nedostane do ruky, zmizel nám jednou provždy! Tak je tomu s naším časem: ztratíme pokaždé jen chvilku, ale z chvilky se stávají hodiny a dny a roky - celý život! Tak je tomu s našimi hmotnými statky: Co si jeden měsíc vyděláme, musíme v následujícím měsíci zase vydat. Co jsme si ušetřili, potřebujeme záhy pro děti a později pro vnuky. Tak je tomu i s chvilkami našeho štěstí: Jsou pryč a nikdy se nevrátí. S místy, na nichž na nichž jsme strávili nějaký čas: Jako bychom neustále seděli v jedoucím vlaku, tak mívá jedna zastávka našeho života za druhou: místa, kde jsme strávili dětství; pracoviště, na nichž jsme si vydělávali chléb pro sebe i pro své drahé; domovy, kde jsme žili a milovali, radovali se i plakali. Nemine dne, aby v něm neodplynulo něco z toho, co máme, co je nám milé a drahé - až nakonec cítíme, jak jsme na tom světě ubožáci a opuštěni.

Pane, musíme ustavičně snášet samé maličkosti. Kdysi jsme snad snili o velkém kříži, který ponese, všemi obdivování a ode všech zahrnování soustrastí - sen ze všech pošetilých snů nejpošetilejší. Musíme snášet stále jen samé maličkosti, o nichž nemůžeme s nikým hovořit, protože nikoho nezajímají. Pod jejich břemenem se nezhroutíme, ale ztěžují nám chůzi; vryly nám do tváře hluboké vrásky a způsobily, že lesk v našich očích pohlal. Nesluší se, abychom si na ně stěžovali, protože každý řekne: Vždyť to jsou samé maličkosti!

Ale tyto maličkosti našeho života způsobily cosi velikého!

Tim, že jsme maličkosti dělali stále stejně a trpělivě a s věrností, stali jsme se podobnými Tobě, Pane: Tys v Nazaretě dělal také jen takové maličkosti - stále stejně, trpělivě a s věrností.

Tim, že jsme mlčeli o maličkostech, které by druhé zranily, šli jsme po Tvých stopách: Tys nikdy nikomu ani slovíčkem nespravedlivě neublížil.

Tim, že se zabýváme maličkostmi, naše vůle se mění poněmhu v Tvou.

Tim, že jsme se zřikali maličkostí, oprostovali jsme se víc a víc od pozemského a zaměřili jsme svůj pohled na Tebe.

Tim, že jsme snášeli maličkosti, postavili jsme se mlčky Tobě po bok a následovali jsme Tě na Křížové cestě, která vede smrti k životu a utrpením k radosti.

Těmito maličkostmi bylo naše srdce proměněno.

Těmito maličkostmi jsme se naučili lásce.

Tak se maličkostmi uskutečnilo dílo, které jsi Ty, Pane, plánoval a začal, chránil a dovedl až do konce. Proto Ti za všechny maličkosti svého života děkuji, Pane.

(Přeložil Zdeněk Fišer)

Z KNIHY POSELSTVÍ 'KNĚŽÍM, PŘEMILÝM SYNŮM PANNY MARIE'

Budete svědky.

"Vaše nebeská matka je v nebi. Byla vzata do slávy také se svým tělem, nyní proměněným. Má nyní podíl na tom, co vám připravil můj Syn, jedinečným způsobem, který nebyl dán jinému tvorů.

Ježíš připravil u Otce pro každého z vás místo. Putujte denně po této zemi s pohledem upřeným na Ježíše, který nyní sedí po Otcově pravici.

Láska Syna a Otce vám byla oběma darována, abyste mohli zde na zemi uskutečnit plán, který pro vás stanovil Bůh už ve své věčné moudrosti.

Místo, které vám Ježíš v nebi připravil, odpovídá úkolu, který má každý z vás splnit na této zemi pod mocným vlivem Ducha svatého.

A to, co Duch svatý činí ve vás, synové zsrvcení mému Neposkvrněnému Srdci, je můj vlastní plán.

Proto Ježíš, zatímco vám připravuje místo v nebi u Otce, zcela vás svěřil na této zemi působení své a vaší Matky.

Boží plán uskutečňujete jen tehdy, jestliže odpovídáte na mé mateřské působení, které vás láskyplně přetváří.

Opravdu vás chci všechny vést, abyste ve svém životě napodobili obraz své nebeské Matky.

Proto vás činím malými, stále menšími, dokud nepřivedu každého k naprostému zapření vlastního já. Cením si veškerou vaši ubohost, protože ta jediná neodolatelně přitahuje na vás všechnu milosrdnou lásku mého Neposkvrněného Srdce.

Vedu vás k poddajnosti, k důvěře a dětině oddanosti tím, že ve vás a kolem vás bořím všechno, nač byste se mohli spoléhat.

Živím a šatím vás, laskám a vedu pevně k dokonalému uskutečnění svého mateřského plánu.

Až ve vás uvidím svůj reproduovaný obraz, budu moci každému z vás dát svého ducha a naplnit vás plností své lásky. Obléknu vás do svého Neposkvrněného šatu a ozdobím všemi svými ctnostmi.

Potom všechno, co je moje, bude také vaše a já budu moci konečně žít ve vás.

Budu to já sama, žijící ve svých nejmenších synech, která uskutečním dílo, které mi svěřila Nejsvětější Trojice, aby ve světě mohla zářit její nejvyšší sláva.

A vy budete svědky, jak Neposkvrněné Srdce Matky, které je milosrdnství samo, bude v těchto letech umět dovést ke spáse všechny své ubohé zbloudilé děti."

(10. dubna 1978)

Tuto knihu můžete dostat ve středisku MKH, Černochova 7, Olomouc, PSČ 772 00.

DŮVĚRA A NADĚJE V BUDOUCNOST

Nevíme, co budoucí čas pro nás skrývá, ale je jisté, že bude k nám spravedlivý. Budoucnost je národům odměnou i soudcem. Spravedlivý se k budoucnosti upíná, pozoruje její znamení a naslouchá v ní, jako osamocený nasloucháme v noci krokům a naše srdce se chvěje očekávajíc chodce, jenž nás vyvede z temnot a bíd. Spravedlivý a věrný je důvěřivý a živí se nadějí. Hlas věrnosti nepřestal nikdy zaznívat z našich dějin, a jestliže se někomu zdálo, že umlká, byl hned v následující chvíli překvapen jeho mohutností a žhavostí. A stejně i dnes slyším z této země se zdvíhat vroucí a mocný chorál, který má vládnout příštímú času. Nevím, který z dnešních národů by více žiznil po spravedlnosti než národ náš v celých svých dějinách, mnohdy tak, že přepínal její míru a svolal na sebe hněv z nebes.

Spravedlivý a věrný je důvěřivý a živí se nadějí. Nepodobá se budoucnost chodci, který kráčí za úsvitu krajinou, do ní právě vpadá světlo, a který nás láká z temnot prozpěvováním o zemi radosti?

I kdybychom každou příští chvíli k splnění své naděje byli odkázáni chvílím po ní následujícím, opět a opět pohlížíme k budoucnosti s důvěrou, která roste úměrně s dobou očekávání. Spodní vody budoucnosti, důvěry a naděje se prostírají pod námi, cítíme v sobě jejich mízy jako nemocný příští zdraví a temnoty slunce, které za chvíli bude zalévat světlem náš obličej i celou krajinu. V nich je naše veselost i naše sláva, již všechny věky před námi nemohly vyčerpat.

Odkud je tato důvěra a naděje v budoucnost, kdo jim dal moc takto k nám hovořit, kdo je posílá s ujištěním tak přesným a neomylným? Víme, že Bůh byl s námi každé chvíle minulé, je mezi námi v každém okamžiku přítomném, ale neřekl nám takové, že bude s námi po všechny dny až do skonání světa? Proto nás budoucnost naplňuje tak velikou nadějí a důvěrou, že každá příští chvíle je pro člověka milujícího novým a novým, radostnějším a radostnějším setkáváním s Bohem. Někdo s ním bydlí pod jednou střechem, jiný Ho potká, když překročí práh svého domu, a opět jiný

musí projít kraj světa nebo zbrázdít několikrát moře, aby pocítil blízkost a dech Všudypřítomného. Aby pocítil, že On je všude, že mu nikdo neunikne a že je s každým. A že je s každým všude a vždy. On volá k sobě stvoření radostným hlasem, aby přišlo a radovalo se s ním.

Ale my lidé máme mezi stvořením ještě zvláštní výsadu, tu totiž, že je nám dáno na Jeho díle spolupracovat, uskutečňovat Jeho vůli na zemi v podrobování se jí a v spravování těch věcí podle ní, které nám zde byly svěřeny. Tak je nám dána účast na dvojí radosti: ze života, z bytí, i z práce na tvoření.

On bije národy prutem železným, povznáší je i ponižuje, odívá je rouchem slávy, když před ním poklekají nebo je hubí, jestliže mu zatvrzele vzdorují.

On volá lidstvo, národy i jedince k dílu pro své království.

On je volá do jeho radosti.

On je vybízí na cestu do země pokoje.

On je zve do radosti věčné.

(Ze sbírky "Vladaři")

BRNO PLNÉ HUDBY?

V rámci brněnského 28. mezinárodního hudebního festivalu proběhl v říjnu nevšední koncert v basilice Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně. Letošní 65. výročí úmrtí Leoše Janáčka dalo podnět k provedení několika jeho dosud neznámých drobných děl s Ave Maria, Hospodine pomiluj ny a Otčenášem v podání sboru Janáčkovy opery ND v Brně i kantát Pastýř a poutníci a Sv. Cyril a Metoděj jeho učitele Pavla Křížkovského v podání APS Moravan. Výkon obou těles patřil k ozdobám festivalu a žádný z hojných posluchačů jistě nelitoval, že se v pozdním sobotním odpolední vypravil do vznešených prostor augustiniánského konventu poznamenaných působením obou našich géníů. Podívejme se však na atmosféru koncertu z úhlu, který většinu festivalového publika určitě poněkud unikl.

Při přípravě programu tohoto koncertu se počítalo i s uvedením nové dosud neznámé skladby P. Křížkovského, která byla teprve nedávno objevena. Vzhledem k úmrtí profesora J. Řezníčka však její nácik nebyl dokončen a konání koncertu bylo na vázkách. Nakonec Moravan jako mnohokrát dříve prokázal, že svým závazkům dokáže dostát a jde-li o službu hodnou Moravanského ducha, že ji nezištně splní.

Vůbec cesta tohoto našeho předního mužského pěveckého tělesa silně připomíná legendu o hořícím srdci. Ano, Moravan v dobách nejtěžších vysoko vyzdvihl své srdce, aby zářilo jako pochoděň na cestu temnotami pouňorových houštin. Až na hranice

únosnosti navzdory všem šikanám vždy prosazoval do své dramaturgie díla, která dávala orientaci a aktuální odpověď na dobové problémy. Když v období častušek prof. Veselka prosadil na koncertní podia renesanční polyfonii, byl to učiněný balzám na terorem zdeptané duše těch, které komunisté nestačili pozavírat. Když svou neopakovatelnou interpretací Janáčka vynutil Moravanu i mezinárodní uznání, svítila naděje, že poroba nebude věčná a že stojí za to vyvíjet činnost vzdor všem defetistickým řečem a náladám. Když pak později přímý teror sublimoval do ideologického boje, Moravan vždy přijímal výzvy s otevřeným hledím. Nezapomenutelné jsou okamžiky, kdy sál brněnského Stadionu vstal jako jeden muž při Nešverově Moravěnce, když na sovětskou okupaci odpověděl Moravan ve spolupráci s tehdejší Mladostí Palestrinovým majestátním opusem Incipit oratio s textem Jeremiášových nářků, když v době nejtěžší normalizace vléval naděje Čajkovského zvoláním: "Ať žije Slunce, kterému musí ustoupit každá tma!" a ukazoval jasnou cestu hloubkou textu Závěti Jana Amose Komenského. V 80-tých letech pak prorocky důtklivě upozorňoval na marnost konzumního pachťení Thákurovým textem Potulného Šilence, na zhoubnou chorobu slovanšské nesvornosti i paralelu mezi situací naší a situací národa vyvoleného před zničením Jeruzaléma a babylonským zajetím, jak jí barvitě vyličil Bohuslav Martinů ve svém Izaiáš. Tak jako v legendě na konci cesty po východu z lesa na prahu nového života je svě-

tloň zapomenut, jeho srdce padá a tříští se na tisíce jisker, které lidé zašlapou, dotloukla srdce prof. J. Veselky i jeho nástupce prof. J. Řezníčka a nové ekonomické tlaky vystřídávající tlaky ideologické podstatně změnilly podmínky pro náročnou kulturní činnost. Kdo neměl dostatečné finanční zázemí a nedokáže nebo nechce přijmout podmínky agresivního získávání zdrojů, ocitá se ve velkých těžkostech. Mizí-li však z našich koncertních podií taková tělesa jako Brněňští madrigalisté, BROLN, či Orchestr Československého rozhlasu, patrně s naší kulturní politikou není něco v pořádku a sotva bude i v budoucnu platit motto festivalu "Brno plné hudby", bude-li to takto dále pokračovat. Možná, že časem se objeví sponzoři podobných projektů. Než však ekonomické podmínky našich podnikatelů či obcí k potřebné úrovni podpory kultury dozrají, pravděpodobně nenávratně zmizí řada děl ve smyslu duchovním i hmotném. Je paradoxem svobody a demokracie, že umožňuje rozměňování úsilí a prostředků. Je známou věcí, že na dílo zmaru stačí obojího mnohem méně. Věci dobré kulturní vyžadují obvykle péči větší a jsou zranitelnější. Čím více je pak to které dílo spjato s živými bytostmi a čím vyšší stupeň "organizace hmoty" (jak říkali naši marxisté blahé paměti) vyžaduje, tím méně času poskytuje případným zachráncům pro oživovací pokusy. Tuto cestu zminimalizování nezbytných podmínek pro přežití zvolil i Moravan

(Dokončení na str. 13)

DESÁTERO BOŽÍCH PŘIKÁZÁNÍ ZNÍ...

CHRISTOPH CASETTI, GENERÁLNÍ VIKÁŘ V CHURU, ŠVÝCARSKO

4/ Nebudeš vraždit...

Dřívější překlad zněl: Nebudeš zabíjet! Takto chápáno by mělo být každé zabití zakázáno. Z dějin vyvoleného národa však víme, že tomu tak nebylo. Starý zákon zná trest smrti a "svaté války" při dobývání a později obraně Palestiny, kdy sám Bůh Izraeli pomáhal.

Nový překlad zmiňuje toto nedorozumění. V pátém přikázání se totiž nejedná o zákaz jakéhokoliv zabití, ale o zákaz každého nezákonného a společensky poškozujícího zabití. Především se to týká zakazu vraždy. Bůh chce tímto přikázáním říci, že život je jeho nejvyšší pozemský dar člověku.

Bůh sám je pánem nad životem a smrtí. Proto vědomé a plánované usmrcení člověka - vražda - není jen těžkým zločinem, ale též těžkým hříchem. Stejně tak je těžkým hříchem objektivně i sebevražda. O ní ale dnes víme, že je spíše následkem nemoci. Zpravidla si lidé berou život, když nenalézají už žádné východisko. Jejich svoboda a tím i jejich odpovědnost jsou silně omezeny. Nicméně i tady platí a nutno na tom trvat, že nikdo nemá právo brát si sám život, neboť si ho sám nedal. To se týká v této souvislosti hodné diskutované eutanázie, čili aktivní pomoci při smrti. Není dovolena ani tehdy, kdy si ji pacient výslovně přeje, aby zkrátil své fyzické utrpení. Umírající potřebuje pomoc a spoluúčast při snaze zmírnit jeho bolesti. Nikdo nemá právo druhému vzít život ani tehdy, kdy je z jakýchkoliv důvodů o to přímo od něho žádán.

Páté přikázání se týká samozřejmě i potratů. Věda dokazuje dnes zjevně, že člověk je člověkem od okamžiku početí. Ale i kdyby nedokazovala, nikdy neexistí, od kdy vlastně začíná lidský život. Proto interrupce jsou, byly a budou pátým přikázáním Božím vždycky zakázány a těžce hřeší nejen žena, ale i lékař a každý, kdo se na interrupci podílí nebo jí napomáhá.

Sporná je otázka trestu smrti a zabíjení ve válce. Starý zákon je dokladem, že páté přikázání Boží toto nezahrnovalo, pokud se jednalo o potrestání skutečného zločince a válku ve jménu Hospodinově. Dnes se však vyskytují lidé, kteří odmítají z důvodů svědomí každou, i obrannou válku a trest smrti je v mnoha demokratických státech zrušen. Jak to skloubit s pátým přikázáním?

Ježíš prohlubuje přikázání

Ani Nový zákon nenastoluje v otázce trestu smrti a spravedlivé války radikální změnu. Ježíš Kristus však ve svém Horském kázání říká: "Slyšeli jste, že bylo řečeno starým: nezabiješ. Kdo by zabil, propadne soudu. Já

však vám říkám, že každý, kdo se na svého bratra už jen hněvá, propadne soudu..." (Mat 5,21n.). Ježíš si je vědom hlubší příčiny války i trestu smrti. Ta tkví v lidském srdci. Je nutno připravovat takové podmínky ve vztahu k bližním, aby k válce nemuselo dojít. Nutno bližního chápat jako bratra, potom teprve se stanou války něčím neexistujícím. Válka je dvojznačná stejně jako trest smrti. Zřeknout se zabití v duchu Ježíšova Kázání na hoře a odmítnutí účasti i ve spravedlivé válce je jistě hodno ocenění a něco takového církev uznává a chápe jako ctnost. Nelze však na způsob radikálních pacifistů požadovat toto jako normu závaznou pro všechny. Jestli nepřítel vtrhne do země, aby zabíjel nevinné civilisty a ničil, potom účast v obranné válce je pomocí slabému právě tak, jako když někdo je svědkem loupežného přepadení či znásilnění a použije násilí, aby pomohl napadenému. Nelze tedy souhlasit s hlasateli extrémně pacifistických názorů, že každá účast ve válce je hříchem proti pátému přikázání. Účast v obranné válce není a nemůže být nikdy hříchem. Není jim ani účast v útočné, nespravedlivé válce, neboť každý, kdo v takovém případě odmítne narukovat, se vystavuje nebezpečí zastřelení pro velezradu, což je těžké jednoznačně vyžadovat. Lze samozřejmě inspirovat a povzbuzovat příkladem rakouského sedláka Jägerstättera, který jako věřící katolík odmítl narukovat do wehrmachtu, vychovával sebe i jiné k nenásilí, ale nelze stavět požadavky v tomto směru tak nekompromisně jako v případě vraždy, potratu či eutanázie. Ostatně i ve válce je možno chovat se lidsky a nemít účast na krutostech. V evangeliu se ptali římsí vojáci, evidentně sloužící císaři, jenž vedl nespravedlivé války, sv. Jana Křtitele, co mají dělat. On jim neřekl: Odejďte z vojska, nýbrž: "Na nikom se nedopouštějte násilí, nikoho nevydírejte..." (Luk 3,14).

Počínat si ve válce takto a varovat se krutostí je ovšem pro katolika závazné a jakákoliv surovost, zvláště vůči bezbranným civilistům, je těžkým hříchem proti pátému přikázání.

Trest smrti nebyl nikdy církví zakazován, pouze duchovní nesměl u soudu pro něj hlasovat. Těžké zločiny musí být přísně trestány, jinak nejsou slušní a řádní občané chránění. Poněvadž ale u trestu smrti není nikdy stoprocentně vyloučena možnost justičního omylu, kdy už není možno život vrátit, souhlasí církev s tím, aby byl odstraněn, ovšem za předpokladu, že jiný nejvyšší trest pro těžké zločince bude skutečně trestem. Ani tady však nehřeší katolický poslanec nebo publicista, když se vyslovuje ve pro-

spěch trestu smrti, pokud se jedná skutečně o trest výjimečný a určený pouze nejtěžším kriminálním delikventům.

S pátým přikázáním souvisí i všechno, co k zabíjení lidí vede. Hospodářské vykořisťování a politický útlak jsou rovněž těžkým hříchem proti pátému přikázání a proroci ve Starém zákoně svolávali na mocné, kteří se těchto provinění dopouštěli, těžké tresty. Podobně vystupoval Ježíš Kristus proti farizeům a zákoníkům. Katolík, který je lhostejný vůči útlaku nebo vykořisťování bližních a neklade si otázku, co může v rámci svých možností proti tomu dělat, hřeší, a těžce hřeší ten, kdo se na tomto útlaku nebo vykořisťování aktivně podílí buď ve službě diktátorskému politickému režimu nebo hospodářské korporaci. Tim jen napomáhá vyvolávání hněvu, jenž je pravou a nejnvtitnější příčinou každého zabití, což věděl nejlépe ze všech náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus. Proto pronesl své Horské kázání, aby nás vychovával k úctě vůči životu a důstojnosti člověka, neboť toto je podstatným a nejhlubším smyslem pátého přikázání.

BRNO PLNÉ HUDBY?

(Dokončení ze str. 12)

a v dané situaci pozastavuje svou činnost. Bez stálého dirigenta a bez odstranění nákladné závislosti zejména klíčových hlasových skupin na dojiždějících členech nechce výbor Moravana riskovat, že by se musela snižovat garance tradiční kvality. Současné poměry na rozdíl od dob nedávno minulých však dávají na druhé straně větší šanci aktivitám společenským. I v těch před násilným převrácením míval Moravan tradici a jim dříve dosaženou úroveň nebude lehké obnovit. Za pokus by to však stálo. Nezmizel-li zcela duch, který vedl Moravana, je to jedna z mála možností, jak vzdor generačním rozestupům a všelijakým umělé živěným aversím překlenout roztržistěnost křesťanských akademických kruhů. Doufejme však, že i s obnovením koncertní činnosti Moravanu nebude třeba čekat až na vnuky jeho oddaných členů.

Zazněl-li tedy Janáčkův Otčenáš v podání tělesa profesionálního, které snad zatím má svou budoucnost zajištěnou, byl jeho vroucí prosebný tón provázen i mnoha stejně vroucími tichými prosbami, aby co nejdříve byl nalezen způsob, jak v tlaku komercializace uchovat a dále rozvíjet ohrožené hodnoty naší kulturní tradice.

J. Dobeš

DVA NEBO TŘI V MODLITBĚ (Mt 18,15-20)

Kde jsou dva nebo tři shromážděni v mém jménu...

Kdo neprosí ve spojení s Ježíšem Kristem, vždycky prosí marně. Otec totiž nikoho neslyší, kromě svého milovaného Syna. Ten je náš jediný prostředník. Když prosíme svatě, dokonce i Pannu Marii, vždycky se k nim obrácíme, aby nám pomohli, ale přidáváme: Skrze Krista, našeho Pána. Jedině skrze něho můžeme něčeho dosáhnout od Otce. Panna Maria je prostřednicí mezi námi a svým Synem, ale Kristus je ten, který může od Otce všeho dosáhnout. Toto se týká naší nejčastější modlitby: modlitby prosby. Modlitbou také Bohu děkujeme, klaníme se mu a odprošujeme ho. Budeme uvažovat o té první modlitbě.

Modlitba prosby je vždycky motivovaná konkrétními potřebami a touhami prosících. Chlapec prosí o bicykl, děvče o nové šaty, student o úspěch při zkouškách, rolník o příznivé počasí, nemocný o zdraví, řidič o ochranu před havárií... Mnozí se nad takovými modlitbami pohoršují. A přece tato konkrétnost stvrzuje opravdovost modlitby. Kdo nikdy nežádá o konkrétní věci, asi nepočítá ve svém životě s Bohem. Možná si myslí, že si s životem poradí sám.

Je sice pravda, že takové modlitby

jsou často výrazem egoismu. Ale toto nebezpečí hrozí člověku všude. Co naši modlitbu znehodnocuje není ani tak její předmět, jako spíš nedostatek víry a důvěry v Boha. Že někdo prosí o vhodné zaměstnání nebo štěstí ve sportce, proto ještě nezaslouží odsouzení ani výtku. Ale bylo by chybou, kdyby si od Boha vymáhal vyslyšení jako nějaké vzdorovité dítě hračku. Kdyby je vyžadoval hned teď, na místě a doslova tak, jak si to přál. Taková modlitba by byla dokonce rouháním. Člověk by nutil Boha, aby nebyl Bohem, nekonečně rozumnou, dobrou a prozřetelnou bytostí, ale jakousi magickou silou, kterou může člověk ovládnout nějakým zaklínáním.

Kdo skutečně důvěřuje Bohu, kdo věří, že Bůh je nekonečně moudrou a dobrou bytostí, kdo věří v jeho prozřetelnost, to znamená, že On vidí všechno globálně a dopředu, ten se nebude snažit Boha znásilňovat. Ponechá jemu, aby posoudil, jestli je to, co žádá, vhodné, kdy, do jaké míry, kde, zkrátka ponechá všechny okolnosti, ano i věc samu jeho prozřetelnému soudu. Taková důvěra je potom výrazem synovské úcty a důvěry.

Výstižný příklad důvěry v Boha popisuje sv. František Saleský v knize Teotismus. Jistý lékař měl operovat vlastní dceru. Před operací přišel

k jejímu lůžku a zeptal se jí: "Dceruško, máš strach?" A ona odpověděla: "Ne, tatínku, já vím, že jsi velmi moudrý a že mě máš velmi rád. Proto jsem úplně klidná."

Kde je v srdci skutečná důvěra v Boha, tam se na něho nekladou podmínky, nepožadují se důkazy. Tam se vyčkává a ponechá se rozhodnutí Bohu. Důvěra vychází z předpokladu, že Bůh odpoví vždy a že odpoví tak, jak je to nejlepší pro prosícího. Taková modlitba je pak i skutečné klanění Bohu, protože ho uznává za bytost, která přesahuje lidský rozum a lidskou úzkoprsost.

A ještě něco. Společná modlitba církve má vždycky přednost před modlitbou individuální. Toho si budme vědomi a zbavme se předsudku, že Bůh nevyšlyší, když v modlitbě společné nejsou obsaženy prvky, které chce na Bohu vyprosit. Bůh ví napřed, co potřebujeme, ale jemu se líbí právě ta společná oslava, kult, úcta, kterou mu vzdává společenství, kterou mu přináší jako svůj dar, svou oběť, jako hodnotu. Ale líbí se mu hlavně poslušnost, která je podmínkou spojení s Kristovým mystickým tělem. Spojení s církví, se Svatým Otcem i s celou církví vítěznou. Taková modlitba je pak opravdovou oslavou Boha a nadějí na vyslyšení. Amen. *skr*

SÍLA POZITIVNÍHO MYŠLENÍ

Jak získat pokoj srdce, odvalu a důvěru?

Jak rozvíjet osobnost a prohloubit vztahy k druhým?

Co vede k naplnění života?

Zásady:

1. Věř a důvěřuj v Boha. On tě miluje. On tě vede. Jsi v jeho ruce. Patříš mu. On ti dá sílu a vše, co potřebuješ. Živě si představ, jak tato síla do tebe proudí. "Boží království je ve vás" (Lk 17,21).

2. Věř sobě! Každý pocit méněcennosti ochromuje naši sílu. Sebedůvěra vede k úspěšnému splnění naší úkolů. Snaž se zjistit prameny pocitu méněcennosti. Nesrovnávej se příliš s druhými? Nezapomínáš, že v očích Božích má tvůj život cenu? Uvědomuješ si, že Bůh tě miluje takového - takovou, jaký - jaká jsi?

3. Udělej si obraz své plně rozvinuté osobnosti! Uvažuj o tom, jaké úmysly má Bůh s tebou, co od tebe Bůh žádá, jaký je jeho sen o tobě? Řekni k tomu "ZDE JSEM" a snaž se tento Boží plán uskutečnit. Nepřipusť si malomyslnost a nedůvěru. Když tě napadne negativní myšlenka ve vztahu k tobě, hned ji nahraď pozitivní, vzbud důvěru!

Počítej s těžkostmi. Musíme se s nimi vyrovnat. Není dobré situaci dramatizovat, obtíže zveličovat. Varuj se domněnek a předsudků. Pros Boha, aby prozářil temnoty tvého srdce!

4. Nesnaž se kopírovat druhé.

Každý člověk je jedinečný. Jedinečný je plán Boží s tebou, jedinečná je tvá cesta i tvoje bytí. "Děkuji ti, že jsem vznikl tak podivuhodně," modlí se žalmista.

Mysli na to, že každý člověk prožívá radost i bolest, že každý člověk musí bojovat s pochybnostmi a trpí skleslostí jako ty - i když vystupuješ sebejistě.

5. Vyhledej si v Písmě svatém texty, které obsahují důvěru v Boha, např. "Je-li Bůh s námi, kdo proti nám?" (Řím 8,31).

Nauč se tyto výroky nazpaměť. Zvol si jeden, který tě zvlášť osloví, a opakuj jej vícekrát za den.

6. Najdi si někoho, komu se můžeš otevřeně svěřit se svými problémy a těžkostmi a kdo ti rozumí. Neuzavírej se do sebe. Snaž se najít vznik a původ svých negativních myšlenek. Snad je to nějaký zážitek, třeba z dětství, nějaká skrytá rána, která stále bolí a je třeba ji odkrýt a zahojit. Sebepoznání vede k uzdravení.

7. Desetkrát za den opakuj, pokud možno hlasitě: "Všechno mohu v tom, který mi dává sílu" (Fil 13). Tak překonáš svoji slabost a malátnost.

8. Bůh tě obdaril mnohými dobrými vlastnostmi a schopnostmi.

Najdi tyto poklady na poli tvé duše, raduj se z nich, děkuj za ně, hospodař s nimi, rozmnožuj a rozvíjej je!

Napiš si je. "Sečti dary, které Pán ti dal..."

9. Uznej, že i druzí lidé mají hodně

dobrych vlastnosti. Odkryvej je, projev uznání a děkuj Bohu, který všechny lidi miluje.

Radikálně si zakaž každou nepřijímou myšlenku, která se ti vynoří při úspěchu druhých. Snaž se stavět Boží království a ne bořit jeho dílo nepřiznivou kritikou. Boží království je království svatosti a milosti, spravedlnosti, lásky a míru.

10. Žij ve vědomí, že Bůh je ve tvém životě i v dějinách světa přítomen a že má moc zvítězit nad mocnostmi temnoty. Tvoje víra v Boha je světlem, které prozáří tvé srdce, tvé myšlení, tvá slova i tvé skutky.

BOŽÍ LÁSKA JE JAKO SLUNCE, TA JE VŽDY A VŠUDE PŘÍTOMNÁ. Co tě může odloučit od Boží lásky? "Toto praví Pán, tvůj Stvořitel: NEBOJ SE, já jsem tě vykoupil, povolal jsem tě tvým jménem, JSI MUJ.

Půjdeš-li přes vody, já budu s tebou, půjdeš-li přes řeky, nestrhne tě proud, půjdeš-li ohněm, nespálíš se, plamen tě nepopálí. Neboť já, Hospodin, jsem tvůj Bůh, tvůj Spasitel... protože jsi v mých očích drahý, vzácný, protože jsem si tě zamiloval... NEBOJ SE, JÁ BUDU S TEBOU." (Iz 43)

MV

Chci vám vyprávět o jednom chlapci. Jmenoval se Lukáš. Žil v rodině, která pravidelně navštěvovala bohoslužby. Tatínek pomáhal panu faráři a maminka často uklízela a zdobila kostel. Lukáš se svými rodiči do kostela chodil a také se s nimi modlival večer, kdy už byli všichni doma.

Ale bylo na něm něco moc zvláštního. Na první pohled to sice nebylo poznat a rodiče si také mysleli, že je s Lukášem všechno v nejlepším pořádku. Čekali, že jednou z Lukáše vyroste spořádaný a správný křesťan. My se však na Lukáše podíváme trochu blížeji.

A máme k tomu nejlepší příležitost. Celá třída totiž jede na školní výlet do jižních Čech. Pojedme s nimi a vypátrejme, co že je na tom Lukášovi vlastně divného.

Výlet probíhá celkem normálně, v autobuse vládne dobrá nálada, ozývá se smích a zpěv. Paní učitelka vše sleduje s chápavým úsměvem. Lukáš naplno vdechuje výletní radost a nejvíce ho uchvacuje ve chvíli, kdy si vzpomíná, že je daleko od rodičů a nikdo z nich ho nevidí. Může si dělat co chce. Však se podle toho také chová, křičí na celý autobus, pobíhá v uličce. No prostě je z něho najednou úplně jiný Lukáš. Nejhorší však je, že zapomněl na to, že je křesťan. Zapomněl, anebo jim nikdy ani nebyl?

Většina Lukášových spolužáků Pána Ježíše nepoznala. Do kostela ne-

chodili a věřili tomu, co jim říkají ve škole, že Bůh není a že to všechno je jen vymyšlené. Podle toho se také chovali. Ale jak se chová Lukáš, který přece do kostela chodí pravidelně?

A už jsme dorazili na místo, vystupujme! Jdeme se projít do okolí Třeboně. Cesta vede kolem malé zašlé kapličky, v jejímž výklenku stojí socha Panny Marie.

Podívejte, najednou křičí Lukáš: "To má být Panenka Maria. Naše babička ji má u postele a každý večer jí líbá obě dvě nohy, chachacha." A všichni Lukášovi kamarádi se nechávají strhnout divokým smíchem a také posměšně vykřikují.

Obloukem se vrací do města. "Ještě si půjdeme prohlédnout památky v kostele", rozhodne paní učitelka. Lukáš se zarazil: "Jen aby nikdo nepoznal, že chodím do kostela". Úplně je ustrašený a zamlklý. "Ještě bych vypadal jako nějaký hlupák, všichni by se mi smáli. Proč zrovna já musím chodit do kostela, když se tomu všichni smějí. Budu dělat, jako že jsem nikdy v kostele nebyl. Rozhodně se nepřiznám!"

Okny dopadají paprsky odpoledního slunce a rozehrávají se všemi barvami, protože v oknech jsou barevné mozaiky českých patronů. To je krása, žasnou děti, ale ne všechny. Lukáš, obklopen svými kamarády, odstrkuje nesmělé děti vpředu a už se hlučně tlačí dopředu. "Proč tu mají

misku a vodu, no asi všichni chodí do kostela špinaví," hlasitě se posmívá Lukáš a šplíchá svícenou vodou na kamarády. Rozběhl se po kostele, křičel a vůbec se choval hrozně.

Paní učitelka udiveně hleděla na Lukáše a zasahuje: "Lukáši, pojď sem, copak ty jsi nikdy nebyl v kostele?" Ostatní zpozorní a čekají, co bude dál. "Ne, co bych tam dělal, copak jsem nějaký hlupák, abych chodil do kostela?" odpověděl Lukáš tak, aby to všichni slyšeli. Paní učitelka tedy Lukáše napomenula jen mírně. A on je sám se sebou spokojen, jak dokonale zamaskoval, že musí chodit do kostela.

Cestou domů se loudal s partou kluků a bláznivě se smáli všem výletním zážitkům.

Těsně před Lukášem polekaně přeběhla přes cestu černá kočka. "Jé, to budu mít smůlu, musím to místo obejít," pomyslel si Lukáš. "Kluci, ahoj, já se stavím ještě u známých," a spěšně se obrátil a celý blok domů raději obešel.

Nyní milého Lukáška opustíme a bude nám jistě odstrašujícím příkladem.

Uhodnete, jakými hříchy se Lukáš v našem příběhu provinil a proti kterému přikázání?

Napište nám! Čekáme na vaši správnou odpověď!

Otec Marian

CO SI MÁME POČÍT SE SVÝMI NEPŘÁTELI?

Když jsem byl ještě velmi mladý a důvěřivý, zdálo se mi, že je zapotřebí jen trochu dobré vůle, abych neměl žádné nepřátele. - Milý Pane Bože! Snažil jsem se jít správnou cestou, vidět v každém člověku obraz Boží, neuškodit nikomu ani pohledem, a když se tak bez zlé vůle přece stalo, říci mu smířlivě: Je mně to líto. Jsem také jen člověk. Neber to vážně. Zapomeň, prosím, na tuto věc. Příklad se to již nestane.

Myslel jsem si tedy: Když to tak budu dělat, nemusím mít žádné nepřátele. - Ale to byl jen jeden z různých klamných snů, jimž se oddávají mladí lidé. - Ach, jak málo je třeba k tomu, abychom měli okamžitě nějakého nepřítele! Což jsem často neslyšel mluvit ženy o kloboucích a šatech jiných žen takovým způsobem, že z toho číselo jen holá nanávisť? Což jsem neslyšel lékaře, spisovatele, malíře, soudní rady, ba i kněze mluvit o chybách, zvláštěnostech nebo podivných rozmarech kolegů s takovým rozčilením, že bych uvěřil, že se u pomlouvanych jedná o dědičné nepřátele lidského pokolení?

Ach, milí přátelé, velmi málo je třeba k tomu, abychom si opatřili nepřátele. - Dnes večer si ještě myslíte, že žádné nemáte, a časně ráno vás potká starý známý a mine vás bez pozdravu a bez povšimnutí. A pozitivně

již dostanete anonymní dopisy, - a na dvou stránkách anonymního dopisu lze nahradit více neřádstva než v obrovském hnojišti. Často nám dělá nepřátele náš majetek, ale viděl jsem už také žebráky, kteří se zuřivě rvou. Hloupost je výbornou živnou půdou pro nepřátelství, ale což jsem nenašel mezi vzdělanci ještě více lidí, kteří se nenáviděli víc než nějakí hlupáčci? Viděl jsem krvavá nepřátelství mezi vědci, kteří se přeli o prvenství v nějakém objevu. Ale viděl jsem i zuřivě zneprátené partaje v paneláku.

Jako voják jsem vzbudil hořkou nenávisť jednoho kamaráda, protože jsem u služby v posádce nehlásil svůj odchod, zatímco on měl strach, aby se takto neprohřešil proti předpisům. Jako spisovatel jsem pak proti sobě poštvál více kolegů, protože jsem v hojnější míře používal konjunktivu.

Ó, existuje netušené množství možností, jak si opatřit nepřátele. A když už je jednou máme, co s nimi máme dělat?

No tak, odpověď je v evangeliu a je jednoduchá: *Milujte své nepřátele, dobře činite těm, kteří vás nenávidí.* Ale uskutečnění tohoto jednoduchého příkazu není tak jednoduché. Hlavně tehdy, když se jedná o nepřátele tajné, kteří se kryjí tmou, kteří proti nám bojují skrytě, jejichž šípy slyšíme jen svištět a cítíme, jak se nám za-

rývají do živého masa. Zde se jedná o zákeřníky, jejichž pravá podoba je skryta.

Co dělat potom?

Musíme je také milovat. To se rozumí samo sebou. Ale takové milování naslepo, to je velmi, velmi těžké. Milovat takového skrytého nepřítele, to je mnohem těžší, než milovat nepřítele známého. - Možná, že bychom měli začít tím, že nebudeme jejich nerávisť, jejich nepřátelství brát příliš vážně. - V okamžiku, když někdo, koho neznáme, nás začíná nenávidět a nám škodit, tu ihned tento neznámý nepřítel narůstá v naší fantazii do ohromných rozměrů, tušíme v něm ohromné nebezpečí a ohrožení. To přináší s sebou ta zákeřná nejistota a tma. Když si však řekneme: Tento nepřítel, tento tajný udavač a pokoutný nactiutřhač, tento pisatel anonymních dopisů je vlastně v podstatě ubožák, bude to hned lepší. - Kdyby byl šťastný a spokojený sám se sebou, tak by to neudělal. Nejzuřivější nepřátele jsou lidé, kteří sami žádné upřímné přátele nemají, kteří sami, plní sebelásky, neumějí milovat druhé, a nejsou také milováni. Je opravdu těžké milovat své nepřátele. Ale myslím, že není tak těžké mít s nimi soucit.

F.M.

Z MEDJUGORJE TELEFONUJE SESTRA EMMANUELA

*Pochválen buď Ježíš,
uprostřed svých vyvolených!*

- Nejbližší bojiště se stala v těchto dnech klidnějšími. Méně krveprolití, i když politická situace se k lepšímu nezměnila. Ale Muslimové začínají bojovat mezi sebou; rozdělili se do tří stran, podle toho, jsou-li Mudjaidi, proti-Mudjaidi, pro-Chorvati atd. Ale to je jen povrchní vzhled situace, v níž jednoduše řečeno "nenávisť vede tanec". Neopakovala nám snad Gospa osobně (25. 10.) pravý důvod této dlouhé války. Ona, která vidí všechny věci v Božím jasu? Draží bratři a sestry, MY MŮŽEME ZASTAVIT TUTO VÁLKU v několika dnech! Vezměme znovu do rukou knížku poselství a žijme je celým srdcem!

- Příliv chorvatských utečenců pokračuje, množí se provizorní tábory a blíží se zima činí věci obtížnějšími. Nelze si představit utrpení těch zmračených rodin, těch venkovanů vyrvaných od jejich poliček...

Mnozí z nich mají opravdové srdce

chudých a vše prožívají v ohromující pokoře. Nemají už nic, ale Boží království je jejich!

Vicka o ně pečuje, navštěvuje je, povzbuzuje, modlí se za jejich nemocné, dává jim poselství...

- Vicka má občas bolesti v paži. Nedávno došlo k jejímu znehybnění, které trvalo osm dnů, Vicka musela zůstat doma, místo aby letěla do USA... Zahraniční přátelé jí nabídli vyšetření nejlepšími lékařskými kapacitami. Vicka o tom hovořila s Gospou a pak prohlásila svým přátelům, že to není nutné. Zřejmě opět jen jedna smírná oběť...

- Radost mít na několik dní Mariji. Svatební cesta po Francii se Mariji velmi dotkla. Provence, údolí Rhôny, Paříž... Cítila naléhavou potřebu prosit za tuto zemi. Paolo i ona se chodili každý den modlit do jiného kostela, kde pak ona měla i zjevení. Řekla nám: "Vira je málem mrtvá, kostely jsou zanedbané, opuštěné, bez života. Opravdová tragédie!"

- Mirjanina zkušenost s nevěřícími

se začíná prohlubovat, zejména ve Francii. Začalo to v Nice: scházejí se 2. 3. 4... v rodině nebo jinde. Druhého dne každého měsíce se dlouze modlí za nevěřící ve spojení s Gospou, která se ten den přichází modlit s Mirjanou. Malé skupinky se množí a Gospa je z toho zřejmě velmi šťastná, neboť je mnoho znamení jejího požehnání.

- V roce 1988 Panna Maria řekla, že příliš málo jí pomáháme pro nevěřící. Mirjana neúnavně připomíná poutníkům Její slova. Říká: "Modlete se každý den především za ně. Vždyť ve světě je tolik válek, rozvodů, drog, sebevražd, potratů..., protože je tolik nevěřících. Modlíte-li se za ně, modlíte se za Vaši budoucnost." Panna Maria neříká 'nevěřící', ale: 'ti, kdo ještě neznají Boží lásku'.

Drahá Gospo, od zítřka nás budou tisíce v modlitbě s Tebou... Připrav se dovést zástupy ke svému Synu!

Sr Emmanuela

SVĚTLO - týdeník Matice cyrilometodějské. Vydává Matice cyrilometodějská v Olomouci v nakladatelství Matice cyrilometodějská s.r.o. Olomouc. Sazba a grafická úprava Jaroslav Novotný, tisk Matice cyrilometodějská s.r.o. Olomouc. Šéfredaktor PhDr. Radomír Malý. Redakce: Mendlovo náměstí 1a, Brno, PSČ 602 00. Administrace: Matice cyrilometodějská s.r.o., Dolní nám. 24, Olomouc, PSČ 771 00. Telefon redakce 05 / 43 32 11 18 kl. 271, telefon administrace 068/ 52 228 03. Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou pošt v Ostravě č.j. 2363/93-P/1 ze dne 23. 8. 1993. Objednávky vyřizuje administrace týdeníku.

Prohlášení redakce: U článků o tzv. soukromých zjeveních, k nimž se doposud církevní autorita nevyjádřila (jako Litmanová, Medjugorje aj.) se podřizujeme konečnému úsudku církve.